

Co-funded by
the European Union

ACT! As a Doughnut

&

Angażuj, łącz, wzmacniaj

PODRĘCZNIK

MASTERPEACE

Creating peace

MASTERPEACE
POLAND

GROWUNITED

MASTERPEACE
ROMANIA

The sole responsibility of this publication lies with the author. The European Union is not responsible for any use that may be made of the information contained therein. This work is licensed under a [CC0 1.0 Universal license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

TYTUŁ:

Podręcznik "ACT! As a Doughnut and Engage, Connect, Empower"

PROJEKT:

"ACT! as a Doughnut", przy wsparciu programu Unii Europejskiej Erasmus+.

Partnerzy projektu:

STICHTING MASTERPEACE, Holandia

Asociatia MasterPeace Ro, Rumunia

EDU 4 U, Słowacja

Fundacja Wspólnota Wielopokoleniowa, Polska

Growunited, Niemcy

WYDAWCA:

STICHTING MASTERPEACE, Netherlands

REDAKTOR:

Marleen Boersen

AUTORZY:

Aart Bos

Dona Antonia Momm

Lucia Mikulova

Marian Dragomir

Marleen Boersen

Natalia Kucypera

Natalia van der Wee

PROJEKT GRAFICZNY:

STICHTING MASTERPEACE

2022

Spis treści

Spis treści	3
ACT! as a Doughnut	4
Partnerzy projektowi	6
O podręczniku	13
Część 1	16
Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i teoria Ekonomii Obwarzanka	17
Wnioski wyciągnięte przez MasterPeace (Holandia) i miasto Amsterdam na temat wykorzystania metodologii Obwarzanka w kształtowaniu polityki miejskiej	22
Wizja edukacji i poznanie zasad projektowania	24
Teoria zmiany - Angażuj, Łącz, Wzmacniaj	25
Całościowy rozwój dziecka	27
Cztery etapy metody Kolba (czuj, obserwuj, myśl, działaj)	32
Sztuka dla zmiany społecznej	34
Edukacja i podnoszenie kompetencji młodzieży (w tym Europass)	36
Blended Learning (kształcenie zintegrowane) w naukach społecznych i obywatelstwie	39
O realiach i dylematach, przed którymi stają uczniowie i ich nauczyciele, stosując nieklasyczne lub hybrydowe sposoby nauczania	39
Definicja i odniesienie się do 3 typów dynamiki uczenia się	42
Metody implementacji metody Blended Learning	44
Blended Learning w naukach społecznych i obywatelstwie	47
Zalecenia dotyczące korzystania z podręcznika oraz organizowania szkoleń dla nauczycieli i trenerów młodzieży	48
Część 2	51
Przegląd programu edukacji pozaformalnej - ACT! As a Doughnut	52
Warsztaty i rekomendacje	61

ACT! as a Doughnut

O projekcie

ACT! as a Doughnut to projekt opracowany przy wsparciu programu Erasmus+ Unii Europejskiej. Projekt powstał przy współpracy pięciu niezależnych Organizacji Pozarządowych (NGOs) z pięciu krajów europejskich: Fundacji MasterPeace (Holandia), Stowarzyszenie MasterPeace Ro (Rumunia), EDU 4 U (Słowacja), Fundacja Wspólnota Wielopokoleniowa (Polska) i Growunited (Niemcy). Ich wspólną misją jest zmobilizowanie talentów na rzecz zrównowarzonej przyszłości i wsparcie Celów Zrównoważonego Rozwoju nr 4 (SDG 4) - Dobra Jakość Edukacji - i nr 16 (SDG 16) - Pokój i Sprawiedliwość. Organizacje zapewniają wiedzę specjalistyczną w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej oraz pracy z młodzieżą, w tym pracy z mniejszościami i młodzieżą zagrożoną wykluczeniem. Mają doświadczenie w budowaniu pokoju, wzmacnianiu pozycji młodzieży i pracy online.

Partnerzy wierzą w budowanie spójnego społeczeństwa, zróżnicowanego i inkluzywnego, złożonego z aktywnych obywateli zaangażowanych w życie społeczne, gospodarcze, kulturalne i polityczne. Jest to proces dynamiczny, dlatego DZIAŁAJ! (ACT!) oznacza „robienie”, teraz jest czas na DZIAŁANIE! ACT – oznacza także Artist Create Together: nauczyciele i uczniowie są architektami własnej przyszłości.

Nasi globalni partnerzy stowarzyszeni - Community Arts Network (CAN)¹ i Doughnut Economics Lab (DEAL)² zainspirowali nas do wykorzystania kreatywnych metodologii w procesie edukacyjnym, aby uczyć młodzież jak używać „miękkiej” siły sztuki w stawianiu czoła lokalnym wyzwaniom społecznym i środowiskowym, jak budować ruchy oddolne i transformować miasta i społeczności.

Nasz projekt odpowiada na słowa³ Fransa Timmermansa, wice-prezydenta komisji UE, ostrzegające że jeśli nie połączymy polityki socjalnej i klimatycznej, aby sprawiedliwie podzielić koszty i zyski stworzenia ekonomii niskoemisyjnej, świat spotka się z oporem ze strony ludzi obawiających się utraty pracy i środków do życia, podburzanych przez populistycznych polityków i sektor paliw kopalnych. Powiedział: „To nie tylko pilna sprawa – to trudna sprawa. Musimy przekształcić naszą gospodarkę. Korzyści są ogromne, ale jest to ogromne wyzwanie. Największe zagrożenie ma charakter społeczny. Jeśli tego nie naprawimy, nasze dzieci będą toczyć wojny o wodę i żywność. Nie mam co do tego żadnych wątpliwości.”

¹ <https://www.community-arts.net/>

² <https://doughnuteconomics.org/>

³ Climate crisis: our children face wars over food and water, EU deputy warns (The Guardian, 2021, April 30)

Głównym celem projektu **ACT! as a Doughnut** jest zwiększenie pozytywnego i aktywnego udziału młodzieży w tworzeniu zrównoważonej przyszłości swoich lokalnych społeczności w oparciu o wspólne wartości Unii Europejskiej (UE).

Celami podrzędnymi projektu są:

- 1) kształcenie nauczycieli w dziedzinie nauk społecznych/obywatelstwa i oferowanie innowacyjnych materiałów edukacyjnych do rozwijania i udoskonalania
 - a) ich kluczowych kompetencji w zakresie angażowania i łączenia młodych ludzi z wykorzystaniem kreatywności i siły wyobraźni;
 - b) ich kompetencji w zakresie nauczania swoich uczniów na temat włączenia społecznego w granicach naszej planety;
 - c) ich umiejętności dydaktyczne i edukacyjne poprzez blended learning (kształcenie zintegrowane) i traktowanie go jako „nowej normalności”;
- 2) zangażowanie uczniów (w 30% pochodzących z mniejszości) i rzucenie im wyzwania przygotowania projektów społecznych na rzecz włączenia społecznego i kwestii środowiskowych, wykorzystując metody sztuki dla zmiany społecznej i teorię Ekonomii Obwarzanka, oraz dostarczenie informacji zwrotnych jako współtwórcy innowacyjnych formatów edukacyjnych;
- 3) zbudowanie ekosystemu, w którym studenci będą akceleratorami zrównoważonych zmian, współtworzonych z członkami ich społeczności i samorządami lokalnymi;
- 4) pilotowanie teorii Ekonomii Obwarzanka w edukacji i podjęcie wyzwań związanych z włączeniem społecznym i ochroną środowiska, oraz podzielenie się zdobytą wiedzą na lokalnym, krajowym i globalnym poziomie; dzięki temu wzmocnimy sieć pięciu miast i ich przedstawicieli;
- 5) rozwijanie sieci „Sztuki dla zmiany społecznej” poprzez edukację.

Głównymi grupami docelowymi projektu **ACT! as a Doughnut** są osoby pracujące z młodzieżą, uczniowie w wieku 15–19 lat oraz ich nauczyciele. Drugorzędną grupą docelową są miasta, ich przedstawiciele i nasi partnerzy stowarzyszeni. W oparciu o nasze wspólne wartości stworzymy innowacyjne metodologie i formaty, które będą wykorzystywane przez osoby pracujące z młodzieżą i nauczycieli, aby mobilizować młodzież do stawania się aktywnymi obywatelami.

Celem projektu jest angażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji młodych ludzi, aby stali się aktywnymi obywatelami i współtworzyli swoje „tętniące życiem miasto”. W ramach programu edukacji pozaformalnej (NFE) uczniowie stworzą „portret miasta” - dzisiejszego miasta, i wykorzystają siłę wyobraźni, aby opisać, jak wyglądałoby ich „kwitnące miasto”. Na koniec tej podróży doradzą przedstawicielom swoich miast, jakie kroki będą najlepsze w kierunku osiągnięcia celów społecznych i środowiskowych.

Niniejsza publikacja stanowi pierwszy dorobek intelektualny projektu ACT! As a Doughnut. Stanowi podstawę dla kursu internetowego dotyczącego tematów niniejszej publikacji. Jest również przeznaczona do wykorzystywania podczas szkoleń dla młodych trenerów i nauczycieli w miejscu ich pracy, w zakresie tych samych tematów. Wszystkie zagadnienia zawarte w tej publikacji zostaną udostępnione na specjalnie stworzonej platformie internetowej, gwarantując dostęp do wszystkich materiałów powstałych w tym projekcie i umożliwi wszystkim odwiedzającym dzielenie się swoimi wariantami zrealizowanego

programu. Razem instrumenty te zapewniają solidne podstawy do dalszego rozpowszechniania wiedzy wśród nauczycieli, osób pracujących z młodzieżą oraz trenerów. Osób zainteresowanych zastosowaniem innowacyjnych metod artystycznych w nauczaniu Ekonomii Obwarzanka i aktywnego obywatelstwa, ze szczególnym uwzględnieniem celów zrównoważonego rozwoju, używając metody blended learning mieszanego.

Partnerzy projektowi

Fundacja MasterPeace, Holandia

W ciągu 10 lat od założenia MasterPeace zrealizowało na całym świecie ponad 1000 projektów o prawdziwym, głęboko zakorzenionym wpływie społecznym. Osiągnęliśmy to wspólnie z wieloma prawdziwymi młodymi liderami, którzy mają niesamowitą pasję i pragnienie budowania pokoju w swoich społecznościach. Zapraszamy do krótkiego zapoznania się ze stroną <https://masterpeace.org/stories/>

W MasterPeace wierzymy w „wartości” i „tworzenie wartości”. Właśnie dlatego MasterPeace jest finansowany przez partnerów kierujących się wartościami, takich jak firmy i fundusze rodzinne. Wspólnie tworzymy kampanie, koncepcje i dofinansowania, które umożliwiają wszystkim licencjonowanym organizacjom pozarządowym (tzw. Klubom MasterPeace) rozwijanie lokalnych działań i zapewnienie naprawdę zrównoważonego wpływu.

WIZJA

Wierzymy, że świat ma 7 miliardów talentów, a nie 7 miliardów problemów. Dlatego wykorzystujemy MIĘKKĄ MOC muzyki, sztuki, sportu i zabawy, aby mobilizować i inspirować młodych ludzi. Wierzymy, że więcej nas łączy niż dzieli. Dlatego organizujemy DIALOG wewnątrz i pomiędzy społecznościami i interesariuszami. Wierzymy, że brak perspektywy powoduje polaryzację, ekstremizm i konflikty. Dlatego tworzymy PERSPEKTYWĘ poprzez budowanie potencjału i szkolenia przywódcze dla młodych ludzi.

MISJA

Mobilizuj, inspiruj i łącz talenty na rzecz zrównoważonej przyszłości bez konfliktów.

PODSTAWOWE WARTOŚCI

Pozytywność, bezstronność, współtworzenie i “rozmowa po drodze”(walk the talk).

Sieć MasterPeace prowadzona jest w ponad 40 krajach przez lokalne organizacje pozarządowe/przedsiębiorstwa społeczne o ugruntowanej pozycji, posiadające licencję na prowadzenie działalności jako „Klub MasterPeace” w swoim regionie. Prowadzi je wysoce

zmotywowany zespół podstawowy z siedzibą w Utrechcie w Holandii. Oferujemy unikalną platformę dla dużej społeczności twórców zmian, przedsiębiorców społecznych, wolontariuszy, blogerów, dziennikarzy, muzyków, przedsiębiorców i aktywnych obywateli, aby łączyć się i wspierać nawzajem w podejmowaniu działań.

Co roku monitorujemy i oceniamy projekty naszych Klubów MasterPeace. W 2021 roku zrealizowaliśmy 375 projektów w 44 krajach. Nasza wspólna zdolność do uczenia się jest „motorem” naszego corocznego wzrostu ilościowego i jakościowego, w oparciu o unikalny model niskokosztowej organizacji działającej oddolnie. Około 30% wszystkich naszych projektów jest związanych z SDG 4 – Dobra Jakość Edukacji.

Model MasterPeace to „odwrócona piramida”. Nasze kluby MasterPeace są niezależne i przodują w tym obszarze aktywności, a ich funkcjonowanie na poziomie globalnym i regionalnym zapewnia główny zespół wraz z szeroką pulą „mecenasów talentów”, członków zarządu i ekspertów.

Kluby MasterPeace powstają w oparciu o wartości pozytywne i bezstronne. Bycie częścią ruchu oddolnego mobilizuje ich do prowadzenia co najmniej czterech projektów rocznie o prawdziwie lokalnym oddziaływaniu. W ten sposób ruch można postrzegać jako inspirującą sieć wiedzy pełnych pasji twórców zmian, którzy nieustannie motywują się nawzajem i współtworzą na rzecz lokalnego wpływu społecznego.

Fundacja Wspólnota Wielopokoleniowa, Polska

Fundacja Wspólnota Wielopokoleniowa jest organizacją społeczno-obywatelską skupiającą się na zwiększaniu zaangażowania obywateli, grup i inicjatyw oddolnych w życie publiczne. Nasze sztandarowe podejście polega na wspieraniu działań na poziomie społeczności i przywiązywaniu dużej wagi do międzypokoleniowych aspektów rozwiązywania problemów. Edukacja, budowanie świadomości, tworzenie społeczności, skuteczne rozwiązywanie problemów oraz ciągłe zwracanie uwagi na potrzeby i możliwości innych interesariuszy to ważne aspekty naszej pracy.

Naszą misją jest inspirowanie i wzmacnianie relacji między różnymi pokoleniami, budowanie szacunku dla przeszłości, zrozumienie współczesności i tworzenie wspólnej wizji przyszłości.

Naszą wizją jest tworzenie społeczności, w której każde pokolenie zostanie wysłuchane, docenione i wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji. Chcemy społeczności, które cenią zasoby i wartości każdej grupy i jednostki oraz uznają znaczenie zarówno młodych, jak i seniorów. Poprzez współpracę i wsparcie różnych

grup wiekowych, chcemy stworzenia polityki, która zaspokoi wymagania każdego pokolenia.

Nasze wartości

ODPOWIEDZIALNOŚĆ - Rozumiemy, że każda decyzja, którą podejmujemy, ma wpływ na środowisko. Dlatego zawsze dbamy o to, aby nasze działania miały na nie pozytywny wpływ.

SZACUNEK – Szanujemy wszystkich i tego samego oczekujemy od naszych partnerów.

PARTNERSTWO - Współpracujemy z tymi, którzy dzielą nasze wartości, aby działać na rzecz dobra wspólnego. Prowadzimy ciągły dialog, aby lepiej zrozumieć potrzeby, wyzwania i oczekiwania.

PRZEJRZYSTOŚĆ – wierzymy w transparentność naszych działań i decyzji, dlatego staramy się zachować tę zasadę we współpracy z naszymi partnerami.

PASJA - Nasza praca wynika z pasji!

NASZE KLUCZOWE DZIAŁANIA

Wspieranie działań społecznych na rzecz obywateli, społeczności i grup lokalnych, w tym dzieci, młodzieży, kobiet, mężczyzn, seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dotyczy to osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych, bezdomnych, imigrantów, nieletnich, którzy weszli w konflikt z prawem, osób opuszczających zakłady karne, byłych więźniów, a także innych wrażliwych grup społecznych. Naszym celem jest zapewnienie tym grupom dedykowanego wsparcia i pomoc w integracji ze społeczeństwem.

Organizowanie zajęć rekreacyjnych dla osób w każdym wieku, w tym osób chorych, wykluczonych społecznie, z niepełnosprawnością.

Rehabilitacja społeczna i funkcjonalna dla osób zagrożonych wykluczeniem ze względu na niepełnosprawność, status weterana, wiek, czynniki ekonomiczne, społeczne lub środowiskowe.

Pomoc osobom i grupom w przypadkach wynikających z ograniczeń biologicznych, somatycznych, psychicznych i społecznych. Zapewniamy pomoc przy założeniu, że odbiorcy są aktywni.

Dzięki wysokiemu poziomowi współpracy stworzyliśmy konsorcja, związki, sieci, klastry, koalicje. W rezultacie Fundacja Wspólnota Wielopokoleniowa jest obecnie stabilną organizacją o wysokich kompetencjach i potencjale innowacyjnym.

Fundacja Wspólnota Wielopokoleniowa jest obecnie zrzeszoną Organizacją MasterPeace POLAND, koordynatorem klastra ESKLASTER – Ekonomia Społeczna, liderem Koalicji DOUGHNUT ECONOMICS Polska, członkiem EDU-Klaster – klastra edukacyjnego na rzecz zmian społecznych i wdrażania innowacji społecznych.

Stowarzyszenie MasterPeace Ro, Rumunia

Stowarzyszenie MasterPeace Ro zostało założone w styczniu 2016 r., ale jego działalność rozpoczęła się na początku sierpnia 2015 r., kiedy czterech członków założycieli założyło Klub MasterPeace Rumunia jako część MasterPeace International.

Misja: Budowanie pokojowych relacji między ludźmi w każdym wieku i każdej kulturze – od osobistych po globalne – poprzez edukację, badania i działanie.

Cele:

Zapewnienie silnej platformy, opartej na badaniach i solidnej infrastrukturze, dla działań edukacyjnych, społecznych i międzynarodowych.

Współpraca i partnerstwa na rzecz pokoju.

Zapewnienie praktycznych narzędzi umożliwiających pokojowe życie, w tym umiejętności i metody służące rozwiązywaniu konfliktów i zapobieganiu przemocy.

W sierpniu 2017 r. firma MasterPeace Ro została przyjęta do programu ONZ Global Compact. Jest największą organizacją na świecie, zrzeszającą blisko 12 000 uczestników biznesowych i pozabiznesowych w 140 krajach. Jako uczestnik, MasterPeace Ro angażuje się we wspieranie Dziesięciu Zasad inicjatywy ONZ Global Compact w odniesieniu do praw człowieka, pracy, środowiska i przeciwdziałania korupcji, promując te zasady w naszej strefie wpływów i dając silny sygnał o tym zaangażowaniu ogółowi społeczeństwa; poprzez branie udziału w działaniach ONZ Global Compact zgodnie ze specyfiką naszej organizacji, komunikowanie UN Global Compact o naszym zaangażowaniu w jej działania i naszych wysiłkach na rzecz wsparcia Dziesięciu Zasad co dwa lata.

W 2019 i 2020 roku MasterPeace Ro uczestniczył gościnnie w konferencji MUN w Bodrum w Turcji. Znajomość wydarzenia skłoniła nas do przygotowania pierwszej książki o tym, jak zorganizować taki projekt, jak modelowe działanie UNESCO i ONZ w latach 2019 i 2020 w mieście Ploiesti. Również w 2018 i 2019 roku członkowie stowarzyszenia jako goście wzięli udział w UNESCO Model zorganizowanym przez „Instituto José Hernández” w Buenos Aires.

W 2020 roku Stowarzyszenie Masterpeace Ro uczestniczyło w pilotażowym programie „Promotorzy wolontariatu w Rumunii”, uruchomionym przez Sekretariat Generalny Rządu i zostało wybrane do działania w południowym regionie rozwoju. Jako propagatorka wolontariatu nasza organizacja podjęła się realizacji tego programu w celu wspierania potencjału operacyjnego organizacji pozarządowych w zakresie wolontariatu, zachęcania do niego obywateli oraz pośredniczenia w relacjach współpracy pomiędzy stowarzyszeniem a lokalnymi władzami administracji publicznej.

Od 2017 roku MasterPeace Ro rozwija projekt Schools of Peace w dziesięciu instytucjach edukacyjnych w powiecie Prahova, obejmujący działania wspierające zajęcia pozaformalne, sztukę, dramę itp. W 2020 roku nauczyciele i członkowie, którzy opracowali programy

nauczania, stworzyli broszurę https://www.academia.edu/42173007/Auxiliar_pentru_pace, która promuje rozwój działań zewnętrznych w całym kraju.

MasterPeace Ro ma doskonałą i odpowiednio rozwiniętą sieć, która poprowadzi koordynację rozpowszechniania dokonań. Głównym celem jest zwiększanie świadomości znaczenia wolontariatu w Rumunii, poprzez rozwijanie zdolności operacyjnych organizacji pozarządowych we wspieraniu tych aktywności i oraz metod stosowanych na poziomie lokalnym i centralnym.

MasterPeace Ro ma ogromną wiedzę specjalistyczną w zakresie pracy w społecznościach. Dlatego też będą przodować w maksymalizacji wpływu projektów prowadzonych przez uczniów na rzecz promowania włączenia społecznego w społecznościach wywodzących się głównie z mniejszości.

Zrealizowaliśmy różnorodne warsztaty z wykorzystania narzędzi ICT w praktyce dydaktycznej prowadzone przez Mariana Dragomira i Marię Horgos, ambasadora Scientix. Celem projektu było nauczenie uczniów szkół zawodowych VET obsługi różnych platform i wyposażenie ich w kompetencje niezbędne na nowym rynku pracy.

EDU 4 U, Słowacja

EDU 4 U to organizacja/stowarzyszenie pozarządowe, które powstało, aby wspierać i zaspokajać potrzeby edukacyjne, społeczne i kulturalne różnych grup docelowych. Celem organizacji jest prowadzenie i promowanie działalności na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym w zakresie edukacji, działalności społecznej i kulturalnej, a także promowanie przyjaznych stosunków z zagranicą. Organizacja działa w miejscowości Sečovce, we wschodniej części Słowacji, niedaleko Koszyc, które w 2013 roku była Europejską Stolicą Kultury.

Nasza organizacja powstała, aby umożliwić grupom docelowym rozwój osobisty i aktywność w społeczeństwie, w którym żyją

Działalność naszej organizacji podzielona jest na następująco:

Edukacja i zajęcia pozaszkolne: edukacja przez całe życie w różnych dziedzinach, edukacja grup niepełnosprawnych i defaworyzowanych, edukacja i tworzenie szans dla grup marginalizowanych, promowanie e-learningu jako ważnego narzędzia edukacyjnego, organizowanie działalności kulturalnej, społecznej i sportowej, tworzenie warunków i zaplecza dla turystyki i usług, oraz promocję naszego regionu.

Ochrona zdrowia i dobrostanu: promowanie zdrowego stylu życia i profilaktyka chorób poprzez edukację, promowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska edukacyjnego oraz zwalczanie mobbingu.

Rozwój odpowiedzialności społecznej: promowanie zasad i wartości demokratycznych, komunikacja i dialog w społeczeństwie, wspieranie komunikacji i współpracy na poziomie krajowym i międzynarodowym w różnych dziedzinach życia.

Nasze stowarzyszenie zachęca do zrozumienia obywatelstwa europejskiego i krzewi zasady budowania Zjednoczonej Europy. Aktywnie przyczynia się do rozwoju regionu, także do rozwoju turystyki, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Kluczowe osoby są zaangażowane w projekty międzynarodowe od 2005 roku. Koordynują projekty edukacyjne zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym.

Kluczowa kadra jest aktywna w obszarze edukacji formalnej, a także pozaformalnej, ponieważ zbudowała relacje z młodzieżą oparte na zaufaniu i organizuje dla nich zajęcia w czasie wolnym. To ludzie, którzy są doświadczonymi organizatorami działań kulturalnych, społecznych i sportowych.

EDU 4 U promuje współpracę międzynarodową i dialog międzykulturowy, poradnictwo i doradztwo w życiu osobistym i zawodowym, a także tworzy pomost pomiędzy edukacją a rynkiem pracy poprzez przyjęcie innowacyjnych metod edukacji oraz zapewnienie edukacji drugiej szansy i przekwalifikowania.

EDU 4 U współpracuje i promuje współpracę ze szkołami, ośrodkami wypoczynkowymi, klubami sportowymi, urzędami pracy i władzami gmin. Zachęca różne grupy społeczne (seniorów, bezrobotnych, grupy marginalne) do efektywnego i sensownego spędzania wolnego czasu. Zapewnia szansę każdemu, bez względu na wiek, płeć, pochodzenie społeczne, religię i poglądy polityczne.

EDU 4 U zwraca szczególną uwagę na osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji geograficznej, społecznej, kulturowej lub medycznej. Zapewnia współpracę szkół z przyszłymi potencjalnymi pracodawcami w celu ograniczenia bezrobocia. Działa także na rzecz młodzieży, zapobiegając negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak przedwczesne kończenie nauki, przestępczość, przemoc i uzależnienia. Zachęca młodzież do aktywnego, efektywnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego, sprzyjając rozwojowi ich osobowości.

EDU 4U to zespół doświadczonych nauczycieli, którzy rozumieją szanse i dylematy transformacji w kierunku ery cyfrowej.

Growunited e.D. , Niemcy

Jako niezależna organizacja non-profit założona w 2021 r. Growunited angażuje się w rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jednocząc ludzi z różnych środowisk, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i obywateli regionu Ren-Men w Niemczech. Nasza współpraca z

siecią MasterPeace, trwająca od od 2017 roku, podkreśla nasze zaangażowanie w komunikację międzykulturową, migrację, kwestie klimatyczne i wysokiej jakości edukację.

Growunit został zaproszony do przyłączenia się do konsorcjum w związku z wprowadzeniem innowacyjnych koncepcji, takich jak Artivism i Doughnut Economy. Nasz wkład znacznie poprawia możliwości i podejście konsorcjum, a doświadczenie z poprzednich projektów okazało się przydatne w przekazywaniu umiejętności, know-how i tworzeniu sieci kontaktów. Oto niektóre z tych projektów.

Projekt **„Moja przyszłość jest teraz”**: inicjatywa wspierana przez program „Europa dla obywateli”, zachęca młodzież z 6 krajów do demokratycznego i obywatelskiego uczestnictwa. Prowadzimy warsztaty w szkołach na tematy takie jak migracja i integracja, praca i źródła utrzymania oraz procesy demokratyczne.

Akcja kluczowa 3 Projekt **„NoLabel”**: ponadnarodowy projekt promujący zrównoważony styl życia i świadomy konsumpcjonizm wśród europejskiej młodzieży, zgodny z unijnym Zielonym Ładem i strategią na rzecz młodzieży.

O podręczniku

Cel

Ten podręcznik został opracowany jako innowacyjne źródło edukacyjne dla nauczycieli i osób pracujących z młodzieżą, aby pomóc im w angażowaniu, nawiązywaniu kontaktów i wzmacnianiu pozycji młodych ludzi za pomocą teorii i sztuki Doughnut Economics w celu wywarcia wpływu społecznego.

Podręcznik może służyć jako źródło informacji podczas organizowania trzydniowego szkolenia i edukowania młodych pracowników i nauczycieli w celu podniesienia ich kluczowych kompetencji w zakresie inspirowania młodych ludzi do bycia aktywnym obywatelem w oparciu o wspólne wartości UE. Podręcznik (część 2, program NFE) przedstawia formaty sztuki kreatywnej i narzędzia Doughnut Economics dotyczące włączenia społecznego i wyzwań środowiskowych. Zawiera szczegółowe projekty sesji edukacyjnych, a także załączniki i inne potrzebne materiały ułatwiające multiplikację efektów. Udoskonali istniejącą klasyczną i cyfrową dydaktykę, metodologię i programy nauczania w zakresie nauk społecznych/obywatelstwa.

Głównym celem tego podręcznika jest przedstawienie trzech tematów:

- 1) jak angażować niezaangażowaną młodzież poprzez uczenie się przez działanie oraz wykorzystywanie sztuki i aktywizmu jako źródła inspiracji oraz praktycznych metodologii i narzędzi Sztuki na rzecz Zmiany Społecznej;
- 2) jak włączyć teorię ekonomii obwarzanka do swojego programu nauczania i wspierać młodzież w wykorzystywaniu jej jako wizji, ale przede wszystkim jako praktycznego przewodnika i listy kontrolnej dotyczącej statusu ich miasta, które mogą później wykorzystać w swoich projektach społecznych;
- 3) Jak używać metod blended learning (łącznie z konsekwencjami dla strategii ICT).

Potrzeba i znaczenie

Celem tego podręcznika jest dopasowanie istniejącego podejścia do szkolenia młodzieży do współczesnych wymagań w zakresie edukacji. Niniejsza publikacja ma na celu zachęcenie i umożliwienie nauczycielom korzystania z istniejących i dostępnych metod i zasobów w celu tworzenia innowacyjnych, kreatywnych i produktywnych środowisk edukacyjnych.

Szkoły biorące udział w projekcie zgłaszają, że ich nauczycielom brakuje łatwych w użyciu materiałów, które pomogłyby zaangażować „Pokolenie Z”, a także nie mają doświadczenia w realizowaniu ich w ramach nauczania zintegrowanego (blended learning). Miesiące blokad krajowych i międzynarodowych podczas pandemii Covid-19 pokazały, że szczególnie bezbronni uczniowie to uczniowie wywodzący się z mniejszości i to oni są najbardziej

wykluczeni z edukacji. Istnieje pilna potrzeba opracowania rozwiązań mieszanych, z których mogliby skorzystać nauczyciele. Nauczyciele potrzebują dodatkowego szkolenia w zakresie nowego sposobu pracy.

Struktura

Podręcznik składa się z dwóch części.

Pierwsza część tego podręcznika omawia potrzebę teoretycznej wiedzy na temat nowych teorii i metodologii. Zaczyna się od odpowiedzi na pytanie „Dlaczego obwarzanek?” Powiązanie pomiędzy Celami Zrównoważonego Rozwoju (SDG) a podstawowymi koncepcjami teorii Ekonomii Obwarzanka zostało wyjaśnione w wystarczającej ilości, aby wzbudzić zainteresowanie i umożliwić nauczycielom efektywne wykorzystanie zdobytej wiedzy podczas wdrażania programu NFE. W tym miejscu dzielimy się także naszymi wnioskami i spostrzeżeniami na temat zastosowania wiedzy zdobytej w ramach Amsterdam City Doughnut w kontekście edukacyjnym, aby zapewnić młodym ludziom niezbędny sposób myślenia, wiedzę i umiejętności.

Następnie omawiamy wizję MasterPeace na edukację oraz wykorzystanie modeli i koncepcji edukacyjnych, które stosujemy w naszym podejściu, m.in. wyjaśniamy całą teorię rozwoju dziecka i cykl uczenia się przez doświadczenie Kolba. Przedstawiamy Teorię Zmiany (Angażuj – Łącz – Wzmacniaj), ponieważ wykorzystujemy to podejście do promowania zmian społecznych za pomocą kreatywnych narzędzi – Sztuka dla zmiany społecznej. Potem mamy część dotycząca naszego podejścia do nauczania zintegrowanego (blended learning), które zostało użyte do stworzenia programu NFE przedstawionego w drugiej części książki. Pierwszą część Podręcznika kończą zalecenia dotyczące wykorzystania go do organizacji szkoleń dla nauczycieli i trenerów młodzieży.

Druga część tego podręcznika zawiera szczegółowe, mieszane materiały lekcyjne z dziedziny nauk społecznych, które koncentrują się na wykorzystaniu kreatywności, stymulowaniu aktywnego obywatelstwa i poprawie umiejętności cyfrowych wśród młodych trenerów, nauczycieli i uczniów. Unikalne połączenie, w którym uczniowie rozumieją swoje talenty i sposoby ich wykorzystania do tworzenia zrównoważonej przyszłości. Opiera się na wspólnych wartościach i łączy je z wartościami UE. Materiały dotyczące programu NFE wykorzystują zestawy narzędzi opracowane przez miasto Amsterdam, wykorzystujące teorię Ekonomii Obwarzanka jako kompas dla polityk miejskich. Materiały te kierują procesem współtworzenia przez młodzież i ich samorządy. Podczas tej podróży młodzi ludzie realizują swoje prawo do bycia aktywnymi obywatelami i zaufanymi partnerami władz lokalnych, które będą uczyć się na podstawie pomysłów i rad swoich młodych obywateli.

Nasze integralne podejście stanowi podstawę wysokiej jakości zarządzania wiedzą i budowania przyszłych możliwości w organizacjach partnerskich, zainteresowanych szkołach i rządach. Zwiększy to dzielenie się zaprojektowanymi (połączonymi) koncepcjami.

Podręcznik i wszystkie materiały dodatkowe zostały stworzone w języku angielskim, ale zostaną przetłumaczone na języki narodowe partnerów projektu: polski, holenderski, rumuński, słowacki i niemiecki – i udostępnione w celu łatwiejszego powielania. Filmy YouTube oferowane w prezentacjach mogą być używane z napisami w języku lokalnym lub mogą być zastępowane podobnymi filmami na ten sam temat w lokalnych językach.

Część

MATERIAŁY SZKOLENIOWE DLA NAUCZYCIELI

Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i teoria Ekonomii Obwarzanka

Dlaczego Cele Zrównoważonego Rozwoju?

Od dnia założenia kluby MasterPeace na całym świecie angażowały się w budowanie zrównoważonej przyszłości planety i ludzi na niej, a cele zrównoważonego rozwoju ONZ obejmowały naszą pracę.

Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG), znane również jako Cele Globalne, to zestaw 17 wzajemnie powiązanych celów ustanowionych przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 2015 roku. SDG mają na celu sprostanie globalnym wyzwaniom, takim jak ubóstwo, nierówność, zmiana klimatu, degradacja środowiska, i niesprawiedliwość społeczna, poprzez zapewnienie ram dla zrównoważonego rozwoju na całym świecie.

Dla klubów i partnerów MasterPeace (inne organizacje pozarządowe, instytucje edukacyjne, społeczności lokalne itp.) istotne jest włączenie celów zrównoważonego rozwoju do naszych programów pracy i edukacji z kilku powodów:

- **Agenda uniwersalna.** Cele SDG są powszechnie akceptowane i uznawane przez rządy, organizacje i społeczności na całym świecie. Dostosowując się do celów zrównoważonego rozwoju, przyczyniamy się do zbiorowych, globalnych wysiłków na rzecz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i poprawy dobrostanu ludzi i planety.
- **Holistyczne podejście.** Cele zrównoważonego rozwoju mają być wzajemnie powiązane i całościowe. Uznają współzależności pomiędzy społecznym, ekonomicznym i środowiskowym wymiarem rozwoju. Włączenie celów zrównoważonego rozwoju umożliwia organizacjom pozarządowym przyjęcie kompleksowego podejścia, które zajmuje się wieloma kwestiami jednocześnie, wspierając bardziej skuteczne i trwałe wyniki. To właśnie wdramy na różnych poziomach w naszym programie edukacji nieformalnej **ACT! As a Doughnut**.
- **Współpraca i partnerstwo.** Cele zrównoważonego rozwoju podkreślają znaczenie współpracy i partnerstwa pomiędzy różnymi zainteresowanymi stronami. Dostosowując się do celów zrównoważonego rozwoju, możemy aktywnie współpracować z rządami, przedsiębiorstwami, społeczeństwem obywatelskim i innymi organizacjami, aby wykorzystać wspólne zasoby, wiedzę specjalistyczną i sieci. Współpraca ta zwiększa wpływ i zasięg ich pracy, powodując znaczące zmiany na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym. Poprzez kilka sesji programu **ACT! as a**

Doughnut uczy my łączyć młodych ludzi z innymi interesariuszami w ich społeczności, aby poszerzyć ich spojrzenie.

- **Pomiar i odpowiedzialność.** Cele zrównoważonego rozwoju zapewniają jasne ramy i cele pomiaru postępu w kierunku zrównoważonego rozwoju, dzięki czemu możemy śledzić nasz wkład w realizację konkretnych celów i wskaźników, wykazując swoje zaangażowanie w przejrzystość i odpowiedzialność. Zwiększa to wiarygodność, zacieśnia relacje z darczyńcami i przyciąga wsparcie dla ich inicjatyw.
- **Wzmocniony wpływ.** Cele zrównoważonego rozwoju zapewniają wspólny język i wspólną wizję zrównoważonego rozwoju. Korzystając z SDG, przekazujemy ten język nie tylko pomagając w komunikacji międzykulturowej pomiędzy różnymi partnerami i wykorzystując wsparcie związane z celami, ale przekazujemy ten język ostatecznym beneficjentom naszego projektu – młodym ludziom, którzy, uczestnicząc w naszym programie **ACT! jako projekt Doughnut**, wprowadzają znaczące zmiany w społecznościach.

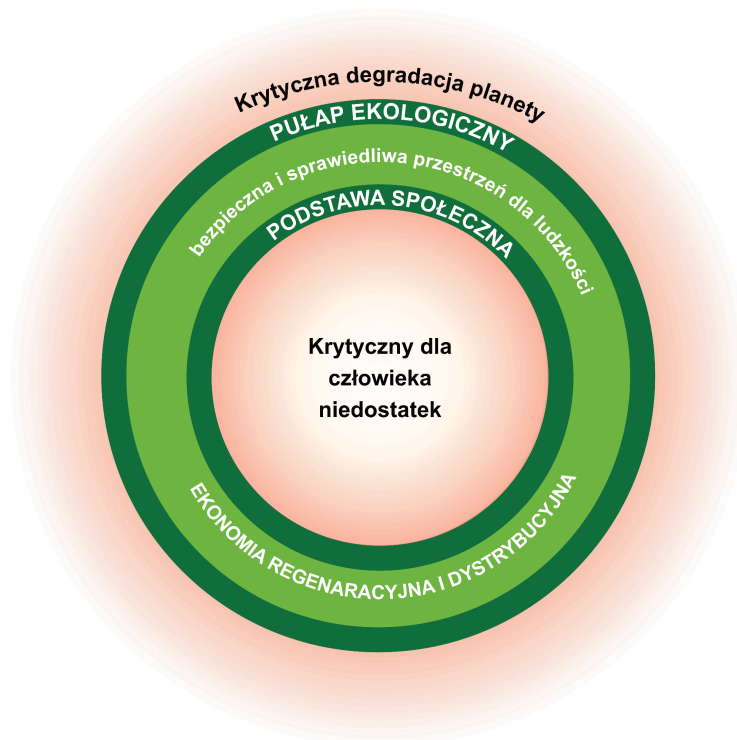
CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Obraz.1 <http://www.un.org.pl/>

Dlaczego obwarzanek?

Metafora Obwarzanka ukazuje, co oznacza dla ludzkości rozwój w XXI wieku. Jak wyjaśnia ten model, granice planet nie ograniczają rozwoju ludzkości. Wręcz przeciwnie, uwalniają ludzki potencjał twórczy i zapewniają bezpieczną przestrzeń dla innowacji, wzrostu i rozwoju w dążeniu do dobrobytu ludzkości w coraz bardziej zaludnionym i zamożnym świecie. Celem Ekonomii Obwarzanka jest zaspokojenie potrzeb wszystkich ludzi w ramach zasobów planety i położenie kresu nierówności.

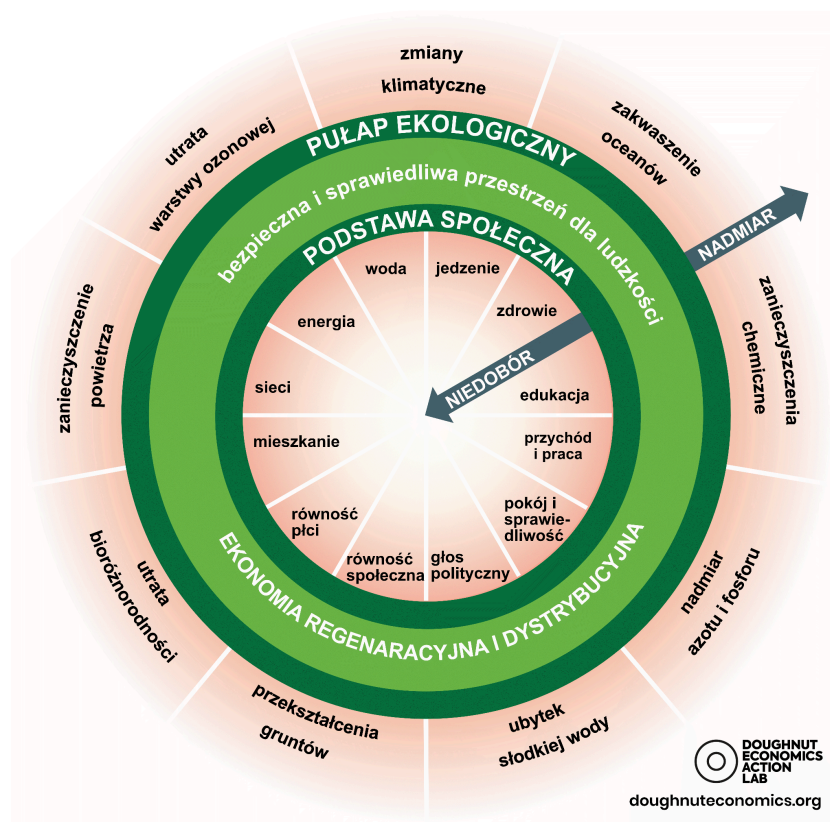
Picture 2, Pbwarzanek - granice społeczne i planetarne,
 Źródło: Ekonomia Obwarzanka <https://doughnuteconomics.org/about-doughnut-economics>

Czym jest Ekonomia Obwarzanka

Ekonomia Obwarzanka została opracowana w 2012 roku przez Kate Roworth jako model gospodarki światowej oparty na wspomnianej powyżej koncepcji granic planet. Służą jako pułap ekologiczny – i 12 z 17 celów zrównoważonego rozwoju ONZ (UN SDG) – reprezentują fundament społeczny. Jej model zakłada, że wszyscy ludzie będą mogli zaspokoić swoje podstawowe potrzeby i rozwijać się dzięki środkom żyjącej planety. W 2017 roku opublikowała książkę „Ekonomia Obwarzanka: siedem sposobów myślenia o ekonomii XXI wieku”. W swoim inspirującym przemówieniu wygłoszonym na scenie TED i poprzedzonym owacjami przedstawiła podsumowanie głównych przesłań książki: “Obwarzanek składa się z dwóch koncentrycznych pierścieni: fundamentu społecznego zapewniającego, że nikomu nie zabraknie artykułów niezbędnych do życia, oraz pułapu ekologicznego zapewniającego, że ludzkość zbiorowo nie przekroczy granic planet chroniących systemy podtrzymujące życie na Ziemi. Pomiędzy tymi dwoma zestawami granic znajduje się przestrzeń w kształcie obwarzanka, która jest zarówno ekologicznie bezpieczna, jak i sprawiedliwa społecznie: przestrzeń, w której ludzkość może prosperować” (Roworth, 2017).

Ekonomia Obwarzanka: holistyczne podejście do zrównoważonego rozwoju

W naszym stale zmieniającym się świecie tradycyjne modele gospodarcze często nie radzą sobie ze złożonymi wyzwaniami, przed którymi stoimy. Innowacyjne ramy Obwarzanka oferują świeże spojrzenie na zrównoważony rozwój. Ekonomia Obwarzanka prezentuje holistyczne podejście, którego celem jest zrównoważenie dobrobytu społecznego i granic planetarnych. W tym miejscu chcemy zbadać i wyjaśnić kluczowe koncepcje Ekonomia Obwarzanka i ich związek z Celami Zrównoważonego Rozwoju (SDG).

Rys. 3, Obwarzanek - granice społeczne i planetarne, Ekonomia Obwarzanka

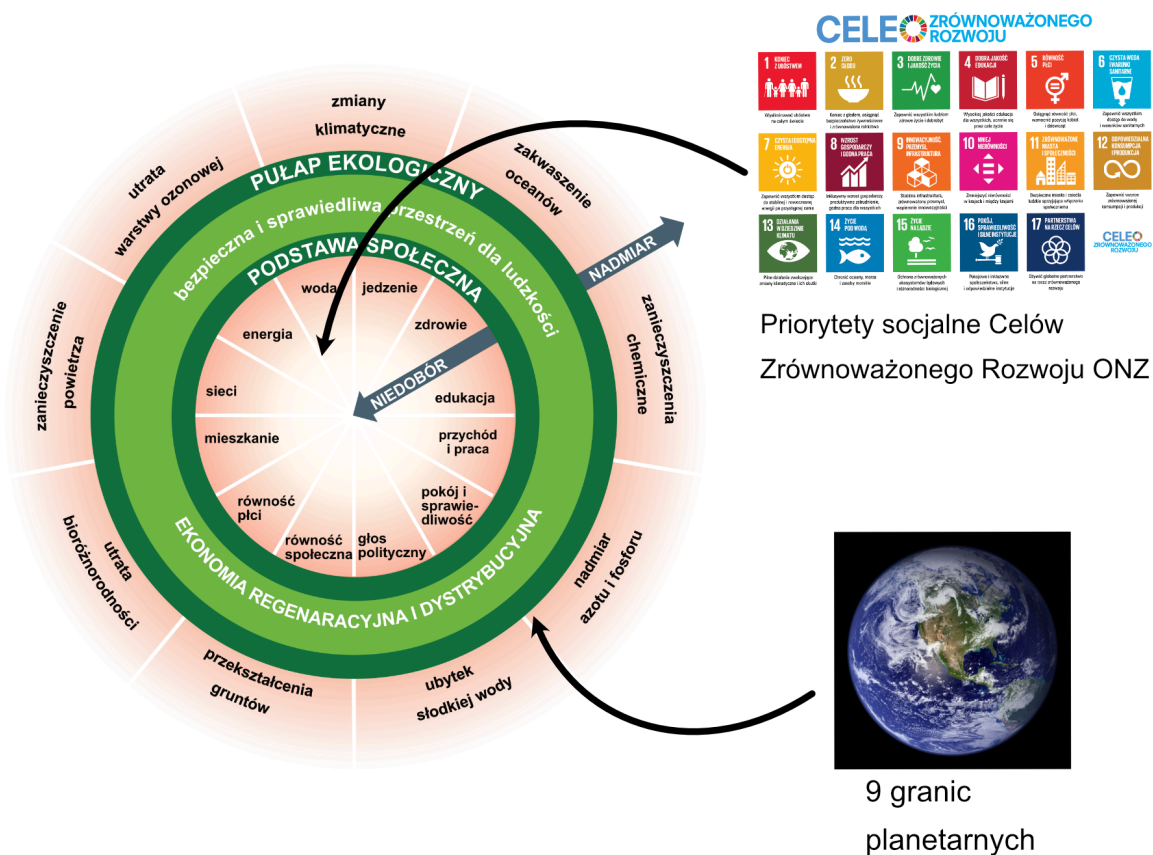
Źródło: <https://doughnuteconomics.org/about-doughnut-economics>

1. Obwarzanek jako wizualna reprezentacja Zrównoważonego Rozwoju.

U podstaw Ekonomii Obwarzanka leży model "obwarzanka", który przedstawia wizualną reprezentację zrównoważonego rozwoju. Zewnętrzny pierścień obwarzanka reprezentuje granice ekologiczne, powyżej których zasoby naszej planety są nadmiernie eksploatowane, co prowadzi do degradacji środowiska. Wewnętrzny pierścień symbolizuje fundament społeczny, określający minimalne standardy dobrostanu człowieka, takie jak dostęp do czystej wody, edukacja i opieka zdrowotna. Bezpieczna i sprawiedliwa przestrzeń znajduje się w Obwarzanku, w którym możemy dążyć do zrównoważonego i kwitnącego społeczeństwa.

2. Wyjście poza PKB: nowa definicja sukcesu

Doughnut Economics podważa tradycyjną miarę sukcesu gospodarczego opartą wyłącznie na produkcie krajowym brutto (PKB). Zamiast tego proponuje szerszy zestaw wskaźników, które obejmują wymiar społeczny i środowiskowy. Koncentrując się na wskaźnikach dobrostanu, takich jak zdrowie, edukacja i nierówność, Doughnut Economics ściśle realizuje **Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG)**. Cele SDG zapewniają globalne ramy dla osiągnięcia zrównoważonej przyszłości, a Doughnut Economics oferuje praktyczne podejście do realizacji tych celów na poziomie lokalnym i krajowym.

Rys. 3, Obwarzanek - granice społeczne i planetarne, Źródło: Doughnut Economics <https://doughnuteconomics.org/about-doughnut-economics>

3. Gospodarka regeneracyjna i dystrybucyjna:

Chociaż zasady Ekonomii Obwarzanka mogą kierować kształtowaniem polityki na szczeblu krajowym i międzynarodowym, podkreślają one również znaczenie działań lokalnych. Społeczności odgrywają zasadniczą rolę we wdrażaniu zrównoważonych praktyk i kształtowaniu własnych systemów gospodarczych. Dostosowując inicjatywy lokalne do celów zrównoważonego rozwoju, społeczności mogą wnieść wkład w szerszą globalną agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju. Współpraca między rządami, przedsiębiorstwami i obywatelami ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i celów zarysowanych w modelu Obwarzanka.

4. Działania lokalne i współpraca globalna:

Chociaż zasady Ekonomii Obwarzanka mogą kierować kształtowaniem polityki na szczeblu krajowym i międzynarodowym, podkreślają one również znaczenie działań lokalnych. Społeczności odgrywają zasadniczą rolę we wdrażaniu zrównoważonych praktyk i kształtowaniu własnych systemów gospodarczych. Dostosowując inicjatywy lokalne do celów zrównoważonego rozwoju, społeczności mogą wnieść wkład w szerszą globalną agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju. Współpraca między rządami, przedsiębiorstwami i obywatelami ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i celów zarysowanych w modelu Obwarzanka.

Ekonomii Obwarzanka oferuje inspirujące i kompleksowe ramy umożliwiające ponowne przemyślenie naszego podejścia do zrównoważonego rozwoju. Przekraczając ograniczenia tradycyjnych modeli ekonomicznych, zachęca nas do priorytetowego traktowania dobra ludzi i planety. Przyjmowanie praktyk regeneracyjnych, promowanie równości społecznej i wspieranie współpracy są kluczem do realizacji wizji dobrze prosperującego społeczeństwa w granicach planety, jak określono w celach zrównoważonego rozwoju. W miarę jak radzimy sobie z wyzwaniami XXI wieku, Ekonomii Obwarzanka zapewnia plan działania na rzecz bardziej zrównoważonej i włączającej przyszłości, zgodnej z globalnym programem na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Wnioski wyciągnięte przez MasterPeace (Holandia) i miasto Amsterdam na temat stosowania metodologii Obwarzanka w kształtowaniu polityki miejskiej

Wyzwania

Zwiększona liczba interakcji, komunikacji i współpracy, wynikająca z dramatycznego wzrostu liczby interesariuszy w Ekonomii Obwarzanka, prowadzi do głównego celu, jakim jest zrozumienie i osiągnięcie porozumienia, aby móc działać dalej. Będzie to wymagało wkroczenia na nowe terytorium, aby zrozumieć istniejących aktorów, działania, zachowania i instytucje w społecznościach, które są zgodne z wizją i celami przedsiębiorcy.

Powinna mieć miejsce komunikacja pomiędzy różnymi (jeśli nie przeciwstawnymi) wpływowymi osobami, beneficjentami, aktorami i innymi stronami. Wiąże się to z koniecznością dostosowania wszystkich zaangażowanych celów, celów i aspiracji, aby wspólnie podążać do przodu. W portrecie interesariuszy można dostrzec jeszcze jedną istotną zmianę – różnorodność. W komunikację i współpracę zaangażowana jest nie tylko większa liczba zainteresowanych stron i beneficjentów, ale także różnorodność pokoleń, płci, środowisk kulturowych i ekonomicznych, pewne ograniczenia - fizyczne i inne - również powinny zostać wzięte pod uwagę. Wymaga to także zmiany podejścia z indywidualnego na wspólne: „MY, zamiast JA”. W projekcie **ACT! as a Doughnut** naszym celem jest połączenie młodych ludzi z innymi zainteresowanymi stronami w ich społeczności, aby poszerzyć ich poglądy oraz znaleźć i osiągnąć wspólne cele.

Odpowiedzią jest edukacja.

Model Amsterdam City Doughnut⁴ zainspirował nas do wykorzystania poniższych wniosków i zastosowania tych doświadczeń w naszym podejściu edukacyjnym.

- **Edukacja holistyczna:** Amsterdam City Doughnut podkreśla wzajemne powiązania aspektów społecznych, gospodarczych i środowiskowych w mieście. Aby dostosować się do tego modelu, edukacja musi przyjąć podejście holistyczne, które uznaje współzależności i relacje między różnymi wymiarami edukacji. Wzywa do tworzenia systemów edukacji wykraczających poza wiedzę akademicką i obejmujących uczenie się społeczne i środowiskowe, wspierających wszechstronne jednostki zdolne do sprostania wyzwaniom zrównoważonej przyszłości.
- **Edukacja w zakresie zrównoważonego rozwoju:** model obwarzanka podkreśla potrzebę zrównoważonych praktyk, aby działać w granicach planety i zapewniać dobrobyt społeczny. Edukacja odgrywa kluczową rolę w promowaniu zrównoważonego rozwoju i zapewnianiu uczniom wiedzy, umiejętności i wartości niezbędnych do Jego praktykowania. Powinien uwzględniać w programach nauczania takie pojęcia, jak odpowiedzialność ekologiczna, równość społeczna i myślenie systemowe, zachęcając uczniów do stawania się aktywnymi agentami zmian.
- **Podejście partycypacyjne:** model Amsterdam City Doughnut opowiada się za włączającym i partycypacyjnym podejściem do podejmowania decyzji. W edukacji oznacza to angażowanie uczniów, nauczycieli, rodziców i szerszej społeczności w kształtowanie polityki edukacyjnej, opracowywanie programów nauczania i zarządzanie szkołą. Uznaje znaczenie angażowania różnorodnych interesariuszy, aby zapewnić zgodność praktyk edukacyjnych z potrzebami i wartościami społeczności lokalnej.
- **Współpraca i partnerstwo:** model obwarzanka podkreśla znaczenie współpracy i partnerstwa międzysektorowego. W edukacji oznacza to wspieranie partnerstw między szkołami, uniwersytetami, przedsiębiorstwami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i władzami lokalnymi. Współpraca ta może ułatwić wymianę wiedzy, dzielenie się zasobami i rozwój innowacyjnych programów edukacyjnych, które odpowiadają konkretnym wyzwaniom i możliwościom w kontekście społeczności.
- **Uczenie się przez całe życie:** model obwarzanka promuje ciągły proces uczenia się jednostek i społeczeństwa jako całości. Edukacja powinna wykraczać poza formalną edukację i obejmować uczenie się przez całe życie. Obejmuje to zapewnianie nauczycielom możliwości rozwoju zawodowego, promowanie edukacji dorosłych i szkolenia umiejętności oraz wspieranie kultury ciekawości, zdolności adaptacyjnych i ciągłego doskonalenia u osób w każdym wieku.

⁴ <https://www.amsterdam.nl/en/policy/sustainability/circular-economy/>

Model Amsterdam City Dughonut podkreśla potrzebę przyjęcia przez edukację holistycznego, zrównoważonego, partycypacyjnego i ustawicznego podejścia do uczenia się. Włączając te zasady do praktyk edukacyjnych, możemy wychowywać świadomych, odpowiedzialnych i aktywnych obywateli, którzy są przygotowani do przyczyniania się do dobrobytu swoich społeczności i planety. Zasady te omówimy szczegółowo w kolejnym rozdziale.

Wizja edukacji i nauka zasad projektowania

Dlaczego edukacja jest ważna?

Edukacja stanowi podstawę postępu indywidualnego i społecznego. Zapewnia jednostkom wiedzę, umiejętności krytycznego myślenia i wartości niezbędne do rozwoju osobistego, umożliwiając im prowadzenie satysfakcjonującego życia i podejmowanie świadomych decyzji. Co więcej, edukacja promuje spójność i włączenie społeczne, przełamując bariery i sprzyjając zrozumieniu pomiędzy zróżnicowanymi społecznościami. Umożliwia jednostkom wniesienie znaczącego wkładu w swoje społeczności, gospodarki i świat w ogóle, stawiając czoła globalnym wyzwaniom, takim jak ubóstwo, nierówność i zrównoważenie środowiskowe. Pielęgnując dociekliwe umysły i rozwijając zamiłowanie do nauki, edukacja jest katalizatorem innowacji, postępu i tworzenia jaśniejszej i bardziej sprawiedliwej przyszłości dla wszystkich.

Cel Zrównoważonego Rozwoju nr 4 – Wysokiej jakości edukacja, był zawsze jednym z głównych celów pracy MasterPeace. Około jedna trzecia wszystkich projektów MasterPeace na całym świecie i lokalnie jest związana z edukacją. Wierzymy w siłę edukacji. Wierzymy, że edukacja jest motorem transformacji. Jest to zgodne z wizją MasterPeace świata pełnego talentów, a nie problemów, dlatego wykorzystujemy „miękką siłę” muzyki, sztuki, sportu i zabawy, aby mobilizować i inspirować młodych ludzi. To humanistyczne podejście do tworzenia programów edukacyjnych realizuje się w naszej metodzie, polegającej na próbie stworzenia kompletnego (Całościowego) człowieka poprzez połączenie GŁOWY, SERCA i RĄK. Jest to praktyczne podejście, które ma na celu zmianę świata zewnętrznego poprzez stanie się kompletną istotą ludzką i wzbogacenie społeczeństwa za pomocą sztuki. Takie podejście łączy trzy integralne elementy wizji MasterPeace dotyczącej edukacji: człowieka, kultury i społeczeństwa.

Teoria zmiany – angażuj, łącz, wzmacniaj

Korzystamy z naszej Teorii Zmiany, która koncentruje się na trzech kluczowych działaniach, aby zapewnić wszystkim perspektywę i nie pozostawiać nikogo w tyle:

1. Wykorzystujemy siłę sztuki, by inspirować, mobilizować, podnosić poczucie własnej wartości, pomagać w pojednaniu i uzdrowieniu ze sobą i z „innym”.
2. Ułatwiamy dialog, który oznacza otwartość na „innego” i włączenie wszystkich interesariuszy w lokalny ekosystem, w tym sektor publiczny i prywatny.
3. Tworzymy perspektywę dla młodzieży na poziomie lokalnym i regionalnym.

Podejście to wpisuje się w opracowaną przez UE strategię młodzieżową na rok 2021 (Angażuj, łącz, wzmacniaj).

W kontekście projektu „ACT! as a Doughnut” i zgodnie z lekcjami Amsterdam City Doughnut opisanymi w poprzednim rozdziale, zastosowanie tej teorii oznacza:

tak długo jak edukacja jest siłą napędową lokalnych transformacji, za jej pomocą chcemy ułatwiać wpływ na wartości i zachowania ludzi. Celem tego projektu jest praca na rzecz „kwitnącego” miasta. Wymaga to również zmian w podejściu do zarządzania: systemów i procedur obowiązujących w naszym społeczeństwie. W naszym podejściu posługujemy się modelem wymyślonym przez Kena Wilbera:

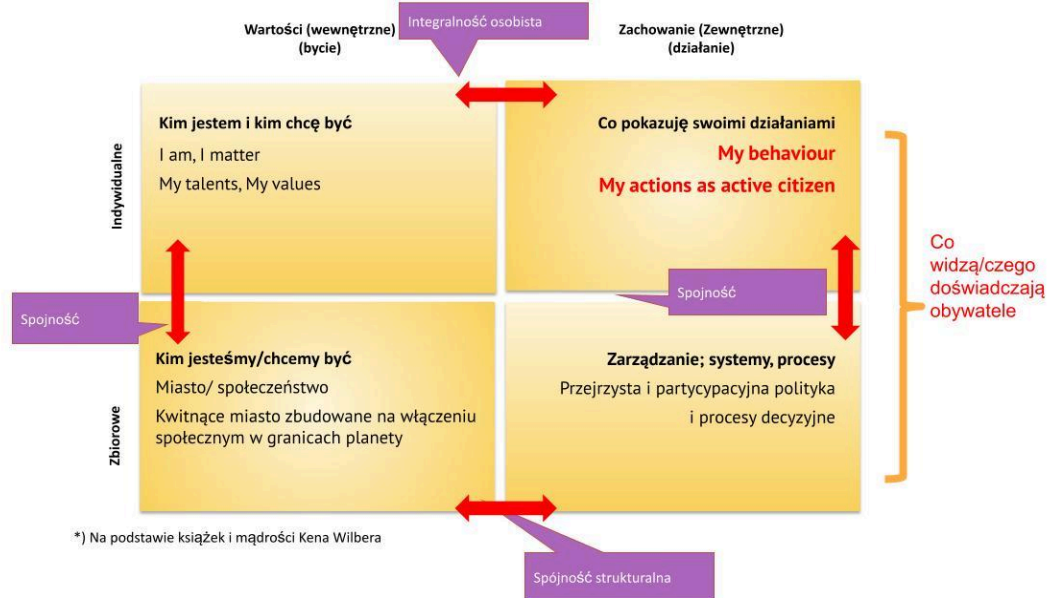
Model Kena Wilbera

- Naszym celem jest dopasowanie 4 ćwiartek (zbiorowe, indywidualne; o byciu i działaniu)

Kiedy używamy tego modelu w kontekście Ekonomii Obwarzanka, można go podsumować w sposób pokazany na poniższym obrazku:

Skalowanie w dół modelu Doughnut - wartości osobiste i zachowanie - ambicje społeczeństw oraz zarządzanie i systemy, które to ułatwiają

Jak to osiągnąć i jakie rezultaty chcemy osiągnąć?

- 1) Zaangażuj młodych ludzi używając sztuki, sportu i zabawy, aby zaangażować ich w temat.
 - Tematy: Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG), Talenty, Wartości
 - Narzędzia: Kahoot! Quiz/ grywalizacja, Gra: Podstawowe wartości, Sztuki na rzecz zmian społecznych, takie jak wizualizacja poprzez sztukę uliczną i opowiadanie historii, poprzez rap i poezję slamową
 - Rezultaty: 1) Jestem, Liczę się 2) Jestem Europejczykiem 3) Jestem, Uczę się
- 2) Połącz młodzież z innymi interesariuszami w ich społeczności, aby poszerzyć ich horyzonty.
 - Tematy: Dialog, Umiejętność korzystania z mediów, Różnorodność w drużynie
 - Narzędzia: Dialog incluzywny, Storytelling
 - Rezultaty: 1) Śnimy o przyszłości naszego miasta razem 2) Jesteśmy połączeni
- 3) Wzmocnij młodzież zapewniając im narzędzia umożliwiające podjęcie akcji i wprowadzenie pozytywnej zmiany.
 - Tematy: Ekonomia Obwarzanka, Portret miasta, Myślenie systemowe, Przedsiębiorczość społeczna
 - Narzędzia: Osobisty obwarzanek - skan, Obwarzankowe Puzzle, Biznes społeczny - Model Canvas

- Rezultaty: 1) MY działamy i prowadzimy kampanię, 2) działamy i wdrażamy, 3) działamy i współtworzymy.

Całościowy rozwój dziecka

Podejście „całościowy rozwój dziecka” jest jednym z kamieni węgielnych programów edukacyjnych MasterPeace. Ma na celu włączenie uczniów z różnych środowisk do wspólnych działań, które mają znaczący i odpowiedni cel. Poprzez wykorzystanie sztuki i technologii uczestnicy projektu wspólnie uczą się o swoich różnych talentach i o tym, jak można je wykorzystać, aby posunąć społeczeństwo do przodu. W procesie wspólnego działania uczniowie uczą się o byciu razem, doświadczają poczucia przynależności, ćwiczą aktywne obywatelstwo i dzielą się sukcesami lub porażkami. Te doświadczenia wzbogacają ich doświadczenie jako przyszłych młodych profesjonalistów, aktywnych członków społeczeństwa i jako istot ludzkich - co jest głównym celem projektu **ACT! as a Doughnut**.

Całościowy rozwój dziecka to stosunkowo nowe podejście w edukacji: społeczne, emocjonalne i twórcze aspekty rozwoju osobistego są w równym stopniu uznawane obok osiągnięć fizycznych i poznawczych (podejście tradycyjne) i stanowią przedmiot rozwoju od samego początku. W kwestii cyfrowych kompetencji dzieci, na razie skupiamy się na korzyściach: służy systemowi edukacyjnemu, zapewniając więcej czasu i narzędzi do skoncentrowania się na tematach niezbędnych do życia we współczesnym społeczeństwie, gdzie wysoki poziom umiejętności cyfrowych idzie w parze z wysokim poziomem inteligencji emocjonalnej i potrzebą włączenia społecznego.

W każdej grupie młodych ludzi znajdziesz szereg umiejętności i zdolności fizycznych, poznawczych, społecznych i emocjonalnych. Nie ma dwóch uczniów o takich samych mocnych stronach i stojących przed nimi wyzwaniach. W klasach szkoły włączającej mogą znajdować się uczniowie o szerszym zakresie umiejętności i zdolności niż w tradycyjnych klasach, ale pracownicy i uczniowie szanują, wspierają i wykorzystują te różnorodne potrzeby i mocne strony.

Jest to korzystne nie tylko dla uczniów ze specjalnymi potrzebami; włączające środowisko uczenia się przygotowują wszystkich uczniów do obywatelstwa, zatrudnienia i dalszej nauki, w której będą potrzebować umiejętności i zrozumienia, aby wchodzić w interakcje i współpracować z różnymi jednostkami i grupami. Uniemożliwiając młodym ludziom doświadczanie i uczestnictwo w środowisku włączającym, nie przygotowujemy ich na rzeczywistość, z którą przyjdzie im się zmierzyć poza formalną edukacją.

Z definicji szkoła przyjmująca podejście całościowe do edukacji jest szkołą włączającą. Podejście całościowe wymaga silnej wiary, że każde dziecko może się uczyć, rozwijać i odnosić sukcesy w środowisku, w którym szkoła i społeczność dbają o jego zdrowie, bezpieczeństwo, zaangażowanie, wsparcie i wyzwania. Naszym zadaniem jest wspieranie i rozwój zróżnicowanych potrzeb każdego ucznia.

Zwraca uwagę na fakt, że istnieje wiele aspektów ludzkiego potencjału, których oceny w systemie szkolnym nie są w stanie zmierzyć. Oprócz ciekawości i inteligencji dzieci mogą w

naturalny sposób chcieć rozwijać kreatywność, pasję, odporność, intuicję, pewność siebie, hojność, uważność, humor i wiele innych ważnych cech. Edith Ackermann zasugerowała podejście do Całościowego Rozwoju Dziecka: zamiast dzielić dzieci na zbiór 4-8 umiejętności, takich jak społeczne, emocjonalne itd., w tej teorii zidentyfikowano cztery naturalne pragnienia, które napędzają nasz rozwój przez całe dzieciństwo do dorosłego życia: Bycie sobą, My, Świat i Twórczość Ludzka.

Dziesięciolecia badań wykazały potrzebę stworzenia systemu edukacji, który dostrzegałby powiązania między rozwojem społecznym, emocjonalnym, poznawczym i akademickim dzieci, a także ich zdrowiem fizycznym i psychicznym.

Edukacja całościowa dziecka priorytetowo traktuje pełny zakres potrzeb rozwojowych dziecka, co jest sposobem na zwiększenie równości edukacyjnej i zapewnienie każdemu dziecku osiągnięcia jego pełnego potencjału. Podejście całościowe zakłada, że edukacja i wyniki życiowe uczniów zależą od ich dostępu do możliwości głębszego uczenia się w szkole i poza nią, a także od ich środowiska szkolnego i relacji.

Przejście w kierunku edukacji całościowej dziecaco ma daleko idące konsekwencje, jeśli systemy edukacyjne mają promować uczenie się, dobrostan i zdrowy rozwój dzieci. Obejmuje to projektowanie środowisk uczenia się tak, aby wspierały dziecko całościowo; opracowywanie programów nauczania, instrukcji i ocen umożliwiających głębsze uczenie się; przygotowanie pedagogów do praktyki holistycznej edukacji dziecka; oraz zmiana polityki i systemów, aby wspierać dziecko jako całość.

Cztery sposoby, w jakie szkoły mogą wspierać dziecko całościowo

Poza nauczaniem akademickim, szkoły mogą wspierać rozwój uczniów w ich relacjach, tożsamości, umiejętnościach emocjonalnych i ogólnego dobrostanu.

Obecnie nasz system edukacji często koncentruje się na wąskim fragmencie rozwoju poznawczego dzieci, kładąc nacisk na przekazywanie wiedzy merytorycznej, często po to, aby ją zapamiętać i powtórzyć w tej samej formie, w jakiej została otrzymana. W programie nauczania dominują lekcje matematyki, nauk ścisłych i czytania oraz testy sprawdzające te umiejętności.

Chociaż te przedmioty są fundamentalne, uczenie obejmuje znacznie więcej niż tylko zdobywanie bezwładnej wiedzy z zakresu algebry, czy chemii. Takie wąskie podejście daje płytką wiedzę o dziecięcej potrzebie wzrastania i uczenia się relacji, tożsamości, rozumienia emocji i ogólnego samopoczucia. W końcu dzieci są wielowymiarowymi „całymi” istotami, których rozwój jest złożony i bogaty.

Niedawne badania z zakresu neurologii, nauk o rozwoju i uczeniu się, edukacji, socjologii i wielu innych dziedzin potwierdzają, że całościowe podejście do dziecka jest nie tylko pożądane, ale konieczne, aby zapewnić dzieciom dobrą naukę.

Rozwój mózgu jest kształtowany przez spójne, wspierające relacje; responsywną komunikację; oraz modelowanie zachowań produktywnych. Możliwości mózgu rozwijają się najlepiej, gdy dzieci i młodzież czują się bezpiecznie emocjonalnie i fizycznie; i kiedy czują się połączeni, zaangażowani i stawiani przed wyzwaniami.

Uczenie się ma charakter społeczny, emocjonalny i akademicki. Pozytywne relacje, w tym zaufanie do nauczyciela, oraz pozytywne emocje, jak zainteresowanie i ekscytacja, otwierają umysł na naukę. Negatywne emocje, jak strach przed porażką, niepokój i zwątpienie, zmniejszają zdolność mózgu do przetwarzania informacji i uczenia się. Dzieci mogą rozwijać umiejętności i świadomość, jak pracować z emocjami w sobie i w swoich relacjach. Przeciwności losu – ubóstwo, brak bezpieczeństwa mieszkaniowego i żywnościowego, znęcanie się lub zaniedbanie – powodują toksyczny stres, który wpływa na naukę i zachowanie, ale liczy się sposób, w jaki szkoły reagują. Pozytywne, stabilne relacje – gdy dorośli mają świadomość, empatię i kompetencje kulturowe, aby zrozumieć i wysłuchać dzieci – mogą złagodzić skutki nawet poważnych przeciwności losu.

Istnieją ustalenia naukowe wskazujące, w jaki sposób szkoły mogą najlepiej wspierać rozwój dzieci. Cztery główne składniki to: pozytywny klimat w szkole, produktywne strategie dydaktyczne, rozwój społeczno-emocjonalny i zindywidualizowane wsparcie.

1. Stwórz wspierające środowisko, które promuje silne relacje między pracownikami, studentami i rodzinami

Z niektórych nowych ankiet przeprowadzonych wśród uczniów szkół średnich w USA wynika, że tylko 30 procent z nich pozytywnie oceniło kulturę swojej szkoły. Wiele dzisiejszych szkół opiera się na przestarzałych projektach z początku XX wieku, które naśladują model fabryczny, w którym uczniowie przemykają przez lekcje, a nauczyciele spotykają się z setkami uczniów dziennie. Struktury te depersonalizują uczenie się w czasie, gdy uczniowie potrzebują długotrwałych relacji z nauczycielami i rówieśnikami i odnieśliby z nich korzyści.

Tworzenie pozytywnego klimatu w szkole, opartego na silnych relacjach, stanowi podstawę uczenia się. Aby uczniowie mogli dobrze się rozwijać w szkole, muszą mieć poczucie bezpieczeństwa i przynależności. Niektóre elementy, które promują poczucie wspólnoty i pozwalają nauczycielom dobrze poznać swoich uczniów, obejmują:

- mniejsze rozmiary szkół i klas;
- cykle, w których nauczyciele pozostają z tymi samymi uczniami przez ponad rok;
- zajęcia doradcze, które zapewniają uczniom wspólnotę i pozwalają nauczycielom na stały kontakt z uczniami i rodzicami;
- wizyty domowe i regularne konferencje rodziców, nauczycieli i uczniów w celu wzmocnienia więzi między szkołą a domem;
- możliwości współpracy i przywództwa kadrowego, które wzmocniają zaufanie wśród nauczycieli.

Na przykład jednym ze sposobów, aby pomóc uczniom poczuć, że przynależą, jest zaangażowanie ich w opracowywanie własnych, wspólnych norm obowiązujących w klasie, które zostaną publikowane i regularnie przypominane, oraz przydzielanie zadań w klasie tak, aby każdy uczeń był zaangażowany we wspieranie społeczności. Nauczyciele mogą również

stawiać wysokie wymagania, równocześnie zapewniając odpowiednie wsparcie dla wszystkich uczniów i wysyłając jasną informację "jesteście zdolni/dacie radę". Jest to szczególnie ważne w przypadku uczniów, którzy w przeszłości otrzymywali od dorosłych mieszane lub zniechęcające wiadomości na temat swoich umiejętności, czy to z powodu wyraźnych, czy ukrytych uprzedzeń.

Szereg innych praktyk może pomóc w budowaniu poczucia wspólnoty. Spacerunki społecznościowe, podczas których uczniowie oprowadzają po dzielnicach otaczających ich szkołę, mogą pomóc w budowaniu kompetencji kulturowych wśród nauczycieli, gdy dowiadują się więcej o życiu uczniów poza szkołą. Planowanie spotkań obejmujących nauczycieli różnych przedmiotów i wydziałów oraz rozwój zawodowy w celu wspierania własnych kompetencji społeczno-emocjonalnych i dobrego samopoczucia nauczycieli może pomóc im współpracować i budować zaufanie.

Ogólnie rzecz biorąc, pozytywny klimat w szkole ma na celu wspieranie głębszych relacji między dorosłymi i uczniami w celu promowania poczucia bezpieczeństwa i przynależności, które sprzyjają uczeniu się.

2. Wdrażaj znaczące, angażujące praktyki nauczania, które rozwijają zdolność uczniów do radzenia sobie z nauką.

W grupach fokusowych i wywiadach z uczniami, którzy porzucili szkołę średnią w 25 społecznościach miejskich, podmiejskich i wiejskich, prawie połowa (47%) stwierdziła, że głównym powodem porzucenia szkoły był brak zainteresowania przedmiotami. Ci młodzi ludzie zgłaszali nudę i brak zaangażowania od szkoły średniej. Nawet wśród tych, którzy pozostali w szkole, 81 procent stwierdziło, że powinno istnieć więcej możliwości uczenia się w realnym świecie.

Studenci pragną możliwości uczenia się rzeczy ważnych i istotnych dla ich życia. Nauczanie pomaga im wzrastać w zrozumieniu, gdy opiera się na ich wcześniejszych doświadczeniach i wspiera proces uczenia się poprzez spotykanie się z nimi tam, gdzie się znajdują. Na przykład nauczyciele mogą łączyć lekcje matematyki z typowymi zadaniami, w które angażują się uczniowie, wykorzystującymi te umiejętności, np. gotowaniem, grafiką, sportem i innymi. Mogą też powiązać jednostkę historyczną "ruchu praw obywatelskich" ze współczesnymi problemami, takimi jak ataki na tle rasowym i brutalność policji wobec osób o innym kolorze skóry.

Umiejętnie połączone z bezpośrednim nauczaniem, uczenie się oparte na dociekaniu, napędzane zainteresowaniami uczniów, zwiększa ich motywację i rozwija umiejętności praktyczne.

Oceny obejmujące informację zwrotną i możliwość powtórki pracy pomagają uczniom nauczyć się, jak się uczyć i budzą wewnętrzną potrzebę zrozumienia materiału i stawiania sobie wyzwań, wykraczających poza samo wystawienie oceny. Ten rodzaj „podejścia zorientowanego na mistrzostwo” jest kojarzony z e znacznie głębszym uczeniem się.

Kontrolę uczniów nad własną edukacją wspierają także praktyki takie jak konferencje prowadzone przez nich, które umożliwiają im regularne dzielenie się swoją pracą z rodzicami i nauczycielami oraz refleksję na temat swojej nauki i celów.

Skuteczne strategie nauczania nie są nudne, ale łączą naukę z życiem uczniów i umożliwiają im wykorzystanie wiedzy dla dobra własnego i innych.

3. Rozwijaj nawyki, umiejętności i sposób myślenia, które budują społeczne, emocjonalne i akademickie kompetencje uczniów

Uczniowie w USA twierdzą, że w 80% przypadków czują się zestresowani w szkole. Kiedy uczniowie są przytłoczeni, są bardziej skłonni do niesubordynacji i mają trudności z przystosowaniem się w szkole.

Rozwijanie umiejętności społeczno-emocjonalnych uczniów uczy ich, jak radzić sobie ze stresem, a jednocześnie rozwija umiejętności społeczne, takie jak współpraca i empatia. W ten sposób umiejętności społeczno-emocjonalne wiążą się z rozwijaniem większej świadomości siebie i innych. Wiele szkół uczy tych umiejętności w sposób bezpośredni poprzez programy nauki społeczno-emocjonalnej, które, jak stwierdzono, poprawiają osiągnięcia uczniów, a także ich poczucie bezpieczeństwa i przynależności do szkoły.

Ponadto, aby ograniczyć zawieszania i inne formy kar, szkoły stosują praktyki naprawcze – takie jak „kręgi” i mediacja rówieśnicza – które uczą uczniów przyjmowania odpowiedzialności i naprawiania szkód wyrządzonych w ich relacjach. Podejście naprawcze opiera się na rozpoznawaniu i docenianiu przez uczniów swojej roli i obowiązków w społeczności. Ostatecznie praktyki naprawcze służą budowaniu indywidualnych umiejętności i kultywowaniu silniejszej społeczności, jednocześnie poprawiając osiągnięcia uczniów i wskaźniki ukończenia szkoły.

4. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia szkolnego obejmującego rozszerzone możliwości uczenia się i partnerstwa społeczne

Nie wszystkie dzieci dysponują kapitałem materialnym i społecznym zapewniającym dostęp do wysokiej jakości środowisk i doświadczeń edukacyjnych. Konieczne jest także dodatkowe wsparcie dla rosnącej liczby dzieci doświadczających trudności w postaci ubóstwa, bezdomności, braku bezpieczeństwa żywnościowego, przeszkód w nauce lub braku opieki zdrowotnej. Aby sprostać tym potrzebom, szkoły potrzebują elastycznego systemu wsparcia.

Model szkół społecznościowych to taki, w którym szkoły publiczne współpracują z rodzinami i organizacjami społecznymi, aby zapewnić uczniom wszechstronne możliwości edukacyjne i wsparcie dla sukcesów szkolnych. Zwykle obejmuje rozszerzenie zajęć przed i po szkole, jak mentoring i wsparcie akademickie, a także możliwości uczenia się w lecie: warsztaty filmowe i artystyczne, obozy sportowe i długodystansowe wyjazdy do kampusów uniwersyteckich. Niektóre szkoły współpracują z lokalnymi organizacjami i personelem uniwersyteckim, aby zapewnić uczniom wciągające doświadczenia, podczas których

uczniowie uczą się od profesjonalistów w ramach staży lub warsztatów o interesujących ich tematach, jak technologia, film i sztuka.

Ponadto dzięki partnerstwu z organizacjami społecznymi szkoły oferują usługi w zakresie opieki zdrowotnej, zdrowia psychicznego i opieki społecznej, aby pomóc uczniom pokonać bariery w nauce. Usługi te koordynuje zazwyczaj pracownik socjalny lub łącznik ze społecznością (community liaison). Niektóre szkoły współpracują z programami uniwersyteckimi, a także podmiotami świadczącymi usługi w zakresie zdrowia i zdrowia psychicznego, aby przyjmować stażystów (np. studentów psychologii) do szkoły w charakterze personelu pomocniczego.

Tego rodzaju wsparcie odzwierciedla podejście całej szkoły do wszechstronnego rozwoju dziecka, które maksymalizuje szanse wszystkich dzieci na osiągnięcie sukcesu.

Łącznie te cztery składniki stanowią istotne części kompleksowych ram, które w praktyce wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Liczne badania pokazują, że skuteczna edukacja nie może odbywać się fragmentarycznie. Przyjęcie zintegrowanego podejścia może pomóc dzieciom, przy całej ich złożoności i człowieczeństwie, w osiągnięciu pełnego potencjału.

Cztery fazy metody Kolba (poczuj, oglądaj, myśl, rób)

Projektując zajęcia i sesje edukacyjne w projekcie **ACT! as a Doughnut** korzystamy z Cyklu Uczenia się Kolba, znanego również jako Cykl Uczenia się przez Doświadczenie. Model ten składa się z czterech faz: **Poczuj – Obserwuj – Myśl – Działaj**, które opisują proces uczenia się poprzez doświadczenie. Model ten, opracowany przez Davida A. Kolba, przedstawia etapy, przez które zazwyczaj przechodzą jednostki, zdobywając nową wiedzę i umiejętności. Cztery fazy cyklu uczenia się Kolba to:

Konkretne doświadczenie lub Poczuj:

Jest to pierwsza faza cyklu uczenia się, podczas której uczniowie zdobywają bezpośrednie, praktyczne doświadczenie lub napotykać określoną sytuację. Doświadczenie może być wydarzeniem z życia codziennego, działaniem praktycznym lub dowolną sytuacją, która skłania uczniów do gromadzenia informacji za pomocą zmysłów. Podczas tej fazy uczniowie aktywnie uczestniczą w doświadczeniu, zdobywając cenny wgląd i spostrzeżenia.

Refleksyjna obserwacja, lub Obserwuj:

Po konkretnym doświadczeniu uczniowie przechodzą do drugiej fazy „obserwacji”, która polega na refleksyjnej obserwacji. Na tym etapie uczniowie poświęcają czas na zastanowienie się nad przeżytym doświadczeniem. Analizują swoje myśli, uczucia i reakcje, starając się zrozumieć znaczenie i konsekwencje tego doświadczenia. Refleksja pozwala uczniom przetworzyć doświadczenie i nadać mu sens, identyfikując wzorce i powiązania.

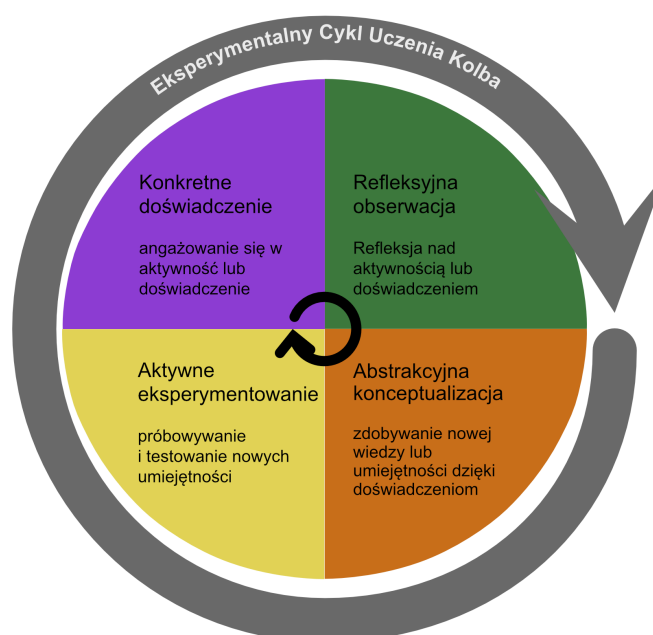
Abstrakcyjna konceptualizacja, czyli Myśl:

In the “Think” phase, learners engage in abstract conceptualization, where they interpret the experience and draw conclusions. They use their reflections and previous knowledge to

create abstract ideas, theories, or models that help them understand the experience in a broader context. This stage involves critical thinking and analysis, as learners try to make sense of the experience by linking it to existing knowledge or theories.

Aktywne eksperymentowanie lub Działaj:

Czwartą i ostatnią fazą Cyklu Nauki Kolba jest aktywne eksperymentowanie – „Zrób”. Na tym etapie uczniowie wykorzystują to, czego nauczyli się ze swoich refleksji i abstrakcyjnej konceptualizacji, i wykorzystują to w nowych sytuacjach lub scenariuszach. Testują swoje teorie i pomysły, aktywnie eksperymentując z różnymi podejściami i strategiami. Na tym etapie kładzie się nacisk na praktyczne uczenie się i zastosowanie wiedzy w praktyce, wzmacniając proces nauki.

Cykl uczenia się Kolba ma charakter iteracyjny, co oznacza, że po fazie aktywnego eksperymentowania uczniowie mogą rozpocząć nowy cykl, podejmując kolejne konkretne doświadczenie, po którym następuje refleksja, konceptualizacja i eksperymentowanie. Ten ciągły cykl uczenia się pozwala z biegiem czasu udoskonalać i pogłębiać swoje zrozumienie i umiejętności. Model ten jest szeroko stosowany w edukacji, szkoleniach i rozwoju zawodowym, ponieważ podkreśla znaczenie uczenia się przez doświadczenie i aktywnego zaangażowania w proces nauki.

Sztuka dla zmiany społecznej

Sztuka od dawna służy jako potężne narzędzie wyrażania emocji, kwestionowania norm społecznych i inspirującej transformacji. W tym rozdziale badamy głęboki wpływ sztuki jako katalizatora zmian społecznych. Od sztuk wizualnych po muzykę, od teatru po taniec – artyści na przestrzeni dziejów wykorzystywali swoją twórczą ekspresję, aby rzucać światło na niesprawiedliwości, prowokować do dialogu i mobilizować społeczności. W projekcie **ACT! as a Doughnut** wykorzystujemy transformacyjną moc sztuki, aby kształtować bardziej sprawiedliwe i równościowe społeczeństwo.

Sztuka posiada niezwykłą zdolność przekraczania granic, wzmacniania głosów i inicjowania zmian społecznych. Służy jako lustro odzwierciedlające realia naszego świata, platforma empatii i zrozumienia, narzędzie oporu i aktywizmu, źródło uzdrowienia i wzmocnienia oraz wizjonerska siła, która inspirowa alternatywną przyszłość. Doceniając sztukę i angażując się w nią, rozpoznajmy jej przemieniającą moc i przyjmijmy jej rolę jako katalizatora tworzenia bardziej włączającego, sprawiedliwego i współczującego społeczeństwa. Dzięki skrzyżowaniu sztuki i zmian społecznych możemy na nowo wyobrazić sobie nasz świat i pracować nad lepszą przyszłością.

1. Sztuka jako lustro społeczeństwa:

Artyści mają wyjątkową umiejętność odzwierciedlania otaczającego ich świata poprzez swoje dzieła twórcze. Ukazując realia problemów społecznych, politycznych i środowiskowych, sztuka działa jak lustro, które zmusza jednostki do konfrontacji z niewygodną prawdą. Podnosi świadomość i zachęca widzów do kwestionowania status quo, podważając głęboko zakorzenione przekonania i zachęcając do krytycznego myślenia.

2. Sztuka jako narzędzie empatii i zrozumienia:

Jedną z niezwykłych cech sztuki jest jej zdolność do wywoływania empatii i sprzyjania zrozumieniu. Poprzez opowiadanie historii, przedstawienia wizualne i performansy sztuka wypełnia luki pomiędzy różnymi społecznościami i zachęca do dialogu. Może humanizować doświadczenia, wzmacniając głosy, które często są marginalizowane lub niewysłuchane. Angażując się w sztukę, jednostki mogą doświadczyć głębokiego współczucia i wczuć się w różne perspektywy, co prowadzi do znaczących zmian społecznych.

3. Sztuka jako opór i aktywizm:

Na przestrzeni dziejów sztuka odgrywała znaczącą rolę w ruchach oporu i aktywizmie. Od potężnych protest songów po wpływową sztukę uliczną – artyści wykorzystują swoje platformy, aby rzucić wyzwanie opresyjnym systemom i bronić sprawiedliwości. Ekspresja artystyczna otwiera drogę do sprzeciwu, przełamując bariery językowe i kulturowe, inspirując zbiorowe działania. Stawiając czoła problemom społecznym, artyści stają się katalizatorami zmian, inicjując rozmowy i mobilizując społeczności do pozytywnej transformacji.

4. Sztuka jako platforma uzdrawiania i wzmacniania:

Sztuka ma zdolność uzdrawiania jednostek i społeczności dotkniętych traumą i uciskiem. Służy jako punkt wyjścia terapeutycznego, pozwalający ludziom wyrazić swoje doświadczenia, emocje i zmagania. Praktyki artystyczne zapewniają bezpieczną przestrzeń do autorefleksji, wzmacniają odporność i wzmacniają. Poprzez społeczne projekty artystyczne i inicjatywy oparte na współpracy sztuka może również wzmocnić pozycję grup marginalizowanych, dać im głos i odzyskać ich narrację.

5. Sztuka jako wizjoner - wyobrażanie sobie alternatywnych przyszłości:

Artyści często rzucają wyzwanie ograniczeniom współczesności, wyobrażając sobie alternatywną przyszłość. Inspirują wyobraźnię, kreatywność i innowacyjność, dając wgląd w to, jak mogłoby wyglądać bardziej sprawiedliwe i równościowe społeczeństwo. Sztuka, prezentując alternatywne narracje, zachęca jednostki do myślenia poza granicami istniejących systemów i dążenia do pozytywnych zmian. Wizje artystyczne budzą nadzieję i mobilizują społeczność do zbiorowego działania i transformacji społecznej.

Angażowanie młodych ludzi poprzez transformacyjną moc sztuki jest podejściem fascynującym i skutecznym z kilku powodów. Po pierwsze, sztuka przekracza bariery językowe i kulturowe, zapewniając uniwersalną platformę ekspresji i połączenia. Pozwala młodym ludziom twórczo przekazywać swoje myśli, emocje i punkty widzenia, dzięki czemu mogą zostać usłyszani i zrozumiani w wyjątkowy sposób. Po drugie, sztuka jest z natury włączająca i dostępna, zaspokajając różnorodne zainteresowania i umiejętności. Niezależnie od tego, czy chodzi o sztuki wizualne, muzykę, teatr czy taniec, młodzi ludzie mogą znaleźć medium, które do nich przemawia, zachęcając do aktywnego uczestnictwa i samopoznania. Ponadto sztuka sprzyja poczuciu sprawczości i wzmocnieniu, ponieważ zachęca młodych ludzi do przejmowania przewodnictwa w swoich twórczych przedsięwzięciach. Ta autonomia buduje pewność siebie, wspiera krytyczne myślenie i wpaja poczucie sprawczości, zachęcając ich do rozwiązywania problemów społecznych i opowiadania się za pozytywnymi zmianami. Ponadto sztuka pobudza wyobraźnię i empatię, pozwalając młodym umysłom zgłębiać złożone wyzwania społeczne z różnych perspektyw, kultywując głębsze zrozumienie otaczającego ich świata. Wykorzystując ich kreatywność, zaangażowanie oparte na sztuce umożliwi młodym ludziom stanie się aktywnymi twórcami zmian, inspirując ich do wyobrażenia sobie bardziej włączającego, sprawiedliwego i współczującego społeczeństwa.

Edukacja i podnoszenie kompetencji młodzieży (w tym Europass)

Edukacja jest istotnym elementem procesu uczenia się przez całe życie. Z kolei edukacja pozaformalna odgrywa ważną rolę w zwiększaniu szans młodych ludzi na zatrudnienie, zapewniając możliwości dalszego rozwoju ich kompetencji, które uzupełniają ich edukację formalną.

Edukacja pozaformalna ma ogromne znaczenie w pokonywaniu ograniczeń edukacji formalnej. Edukacja formalna wprawdzie przekazuje cenną wiedzę, ale często brakuje jej zastosowania w świecie rzeczywistym i kontaktu z rzeczywistością. W przeszłości mogło to nie być palącym problemem, ponieważ role społeczne były stosunkowo stałe w zależności od rodziny i pochodzenia. Jednak w dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie potrzeba elastycznych i praktycznych umiejętności jest niewątpliwie ważna.

Edukacja formalna zazwyczaj opiera się na tradycyjnych strukturach instytucjonalnych, ale krajobraz edukacji ewoluuje. Najgłębsza zmiana polega na przejściu od nauczycieli, którzy są wyłącznie źródłami informacji, do roli liderów, przewodników, coachów i mentorów. Ich rola wykracza poza nauczanie określonych przedmiotów lub teorii; zamiast tego skupiają się na rozwijaniu zdolności uczniów do uczenia się i dostosowywania się przez całe życie.

Istota edukacji pozaformalnej polega na dostarczaniu uczniom doświadczeń sukcesu. Umożliwia im to wypełnienie luki między „nie wiedziałem” a „teraz wiem” i przejście od „nie mogłem” do „teraz mogę”. Wspierając nastawienie na rozwój i budowanie odporności, edukacja pozaformalna umożliwia uczniom stawianie czoła wyzwaniom i rozwijanie niezbędnych umiejętności życiowych.

Edukacja pozaformalna uzupełnia naukę formalną poprzez włączenie praktycznych doświadczeń, rozwiązywania problemów i ćwiczeń krytycznego myślenia. Zachęca do aktywnego udziału, współpracy i praktycznej nauki, zapewniając, że uczniowie są lepiej przygotowani na złożoność prawdziwego świata.

Rosnące znaczenie edukacji pozaformalnej wynika z jej zdolności do wypełniania luki między tradycyjną edukacją formalną a dynamicznymi wymaganiami nowoczesnego społeczeństwa. Przyjmując rolę nauczycieli jako liderów, przewodników i mentorów oraz stawiając na pierwszym miejscu sukces oparty na doświadczeniu, edukacja pozaformalna wyposaża uczniów w bezcenne umiejętności, pozwalające im rozwijać się w ciągle zmieniającym się świecie.

Uczenie się pozaformalne zwykle odbywa się w drodze działań związanych z pracą z młodzieżą i może zapewnić młodym ludziom środowisko uczenia się wspierające,

umożliwiają im zaspokojenie ich potrzeb edukacyjnych i podnoszenie ich kompetencji. Uznanie i formalna walidacja nabytych umiejętności i kompetencji jest ważnym krokiem w dalszym budowaniu indywidualnej ścieżki nauki i kariery.

Uczenie się może odbywać się w różnych kontekstach i różnymi metodami.

Formalna edukacja	Nieformalna edukacja	Edukacja pozaformalna
→ Obowiązkowa do momentu osiągnięcia określonego poziomu. → Odbywa się w formalnych instytucjach edukacyjnych. → Nastawiona na przekaz treści i wiedzy. → Relacja nauczyciel-uczeń ma charakter hierarchiczny. → Absolwenci otrzymują formalne potwierdzenie ukończenia kształcenia (np. dyplom).	→ Dobrowolna. → Dzieje się w określonym kontekście i na określonej osi czasu. → Koncentruje się na uczeniu się przez całe życie, które odbywa się poprzez doświadczenie. → Nauczyciel/trener jest raczej przewodnikiem w budowaniu osobistego doświadczenia edukacyjnego. → Opiera się na potrzebach edukacyjnych i koncentruje się na uczniu. → Po ukończeniu programu osoba ucząca się otrzymuje certyfikat.	→ Dzieje się naturalnie w ciągu życia. → Koncentruje się na uczącym się oraz procesie i kontekście, w jakim odbywa się nauka. → Wykorzystuje metodę „uczenia się przez działanie”

Na początku XXI wieku coraz więcej krajów europejskich podejmowało wysiłki w celu przejścia od podejścia opartego wyłącznie na wiedzy do podejścia opartego na szerszych kompetencjach w krajowych programach nauczania. Przyjęcie Zalecenia w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie z 2006 r. wraz z załączonymi Europejskimi ramami odniesienia dla kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie nastąpiło zatem bardzo wcześnie, by wesprzeć ten proces i zapewnić wspólny dokument referencyjny.

W zaleceniu wezwano państwa członkowskie do zadbania o to, aby kształcenie i szkolenie początkowe zapewniało wszystkim młodym ludziom środki umożliwiające rozwój kluczowych kompetencji do poziomu przygotowującego ich do dorosłego życia. Dorośli powinni mieć możliwość rozwijania i aktualizacji swoich kluczowych kompetencji przez całe życie. Ponadto w Zaleceniu podkreślono potrzebę zapewnienia dodatkowego wsparcia osobom mającym trudności w nauce wynikające z sytuacji osobistej, społecznej, kulturowej lub ekonomicznej.

Youthpass

Youthpass to europejski narzędzie uznawania, służący do identyfikacji i dokumentowania efektów uczenia się uzyskanych w projektach w ramach programów Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności.

Youthpass promuje indywidualną refleksję i świadomość na temat uczenia się oraz pomaga uwidocznić efekty uczenia się zarówno dla samych uczniów, jak i dla innych. Ma na celu wzmocnienie praktyk refleksyjnych w pracy z młodzieżą i działaniach solidarnościowych, poprawiając w ten sposób ich jakość i uznanie.

Wspiera także dalsze ścieżki kariery młodych ludzi i osób pracujących z młodzieżą oraz zwiększa widoczność wartości europejskiego zaangażowania.

Kto może korzystać z Youthpass?

Certyfikaty Youthpass są dostępne w przypadku wszystkich typów projektów i działań w ramach programu Erasmus+.

Wszyscy uczestnicy projektów zatwierdzonych w tych ramach mają prawo otrzymać certyfikat Youthpass, a tym samym uznania ich efektów uczenia się pozaformalnego.

Za wydanie certyfikatów Youthpass uczestnikom/wolontariuszom, jeśli zechcą je otrzymać, odpowiada organizacja podpisująca umowę o dofinansowanie programu Erasmus+.

Blended Learning w naukach społecznych i obywatelstwie

Dzielenie się naszą rzeczywistością i dylematami, przed którymi stają uczniowie i ich nauczyciele, stosując nieklasyczne lub hybrydowe sposoby nauczania

Sposób organizacji procesów edukacyjnych na całym świecie uległ znacznym zmianom ze względu na różnorodność czynników, m.in. rozwój technologii, ICT, dostęp do informacji, powstawaniu szkół nawet w najbiedniejszych krajach, współpraca międzynarodowa i cyfrowa, różne kanały komunikacji itp. Edukacja szybko się zmienia: od prowadzonej przez nauczycieli, opartej na osiągnięciach akademickich i napędzanej podstawową wiedzą, do „edukacji nowej ery”. Oznacza to, że opiera się na uczniach i ich potrzebach, indywidualnym i samodzielnym uczeniu się, budowaniu sieci, powiązaniach społecznych i włączeniu społecznym.

Główna funkcja szkoły zmieniła się z przekazywania wiedzy na zapewnienie uczniom bezpiecznego miejsca do ćwiczenia wiedzy (którą mogą zdobywać także poza formalnymi placówkami edukacyjnymi) i zdobywania pozytywnych doświadczeń interakcji społecznych.

Sektor edukacji jest jednym z najbardziej dotkniętych pandemią Covid-19. Ogólnie rzecz biorąc, pandemia uwidoczniła powolne wdrażanie technologii w sektorze edukacji, pomimo stałego rozwoju technologii edukacyjnych w ostatnich latach. W obliczu sytuacji nadzwyczajnej większość szkół odpowiednio korzysta z zasobów internetowych. Jednakże niektóre inne ogólne kwestie obejmują rosnące obawy dotyczące bezpieczeństwa uczniów, dostępności szkoleń dla nauczycieli, minimalnego zaangażowania rodziców lub ich braku, przepełnionych klas itp.

Oto najczęściej dostrzegane implikacje – zarówno wyzwania, jak i korzyści – zmian w edukacji online.

Nierówny dostęp

Nierówny dostęp do edukacji jest w dalszym ciągu jednym z najważniejszych problemów sektora edukacji. Nie tylko pogarsza to wyniki uczniów, ale także zmusza ich do przerwania kształcenia formalnego i przejścia na kursy zawodowe lub do zatrudnienia wymagającego niskich kwalifikacji.

Kursy standaryzowane i niskie zaangażowanie uczniów

W tradycyjnym sektorze edukacji stosuje się uniwersalne podejście do nauki. Stanowi to problem, biorąc pod uwagę fakt, że większość pozostałych aspektów życia ucznia opiera się na wyborach i jest personalizowana. Podejście to jest również nieskuteczne, biorąc pod uwagę zróżnicowaną krzywą uczenia się poszczególnych uczniów.

Co więcej, choć większość uczniów dorasta w środowisku silnie zdigitalizowanym i napędzanym technologią, w sektorze edukacyjnym wciąż toczy się debata na temat integracji technologii z edukacją. Jednak pandemie takie jak COVID-19 uwydatniły znaczenie edukacji opartej na technologii, a większość instytucji edukacyjnych inwestuje więcej w narzędzia, które umożliwią im prowadzenie kursów mieszanych lub zdalnych.

Klasy wirtualne i inteligentne

Takie holistyczne innowacje w nauczaniu na odległość, znane również jako wirtualne środowiska uczenia się (VLE), przełamują fizyczne bariery w dostępie do edukacji, rozszerzając w ten sposób jej zakres poza ściany budynków instytucjonalnych.

Wirtualne środowiska edukacyjne to nie tylko prowadzenie zajęć za pośrednictwem platform internetowych. Umożliwiają pełnoprawne oceny, zadania, testy, zapisy postępów, natychmiastową informację zwrotną i nie tylko. Uczniowie i nauczyciele mogą personalizować swoje konta na takich platformach, rodzice/opiekunowie mogą regularnie otrzymywać aktualizacje dotyczące postępów ich dziecka za pośrednictwem poczty elektronicznej, SMS-ów lub innych kanałów.

Nawet na terenie szkoły inteligentne sale lekcyjne oparte na technologii mogą poprawić doświadczenia uczniów dzięki aktywnemu, zaawansowanemu nauczaniu audiowizualnemu. Co więcej, wykorzystanie sztucznej inteligencji (AI) i narzędzi analitycznych może pomóc nauczycielom lepiej monitorować uczniów, dając im dokładny obraz mocnych i słabych stron każdego ucznia w klasie.

Program nauczania dostosowany do specjalnych potrzeb

Każdy uczeń jest wyjątkowy, ma specyficzne zainteresowania i wymagania. W przeciwieństwie do tradycyjnych modeli, w których wszyscy uczniowie muszą realizować ten sam program nauczania, co często powoduje, że większość z nich nie jest zainteresowana, modele edukacyjne oparte na technologii sprzyjają specjalizacji.

Zamiast umożliwiać przeciętność poprzez oceny oparte na średniej, większość rozwiązań do nauki online kładzie nacisk na opanowanie umiejętności. Modele te, dokonując ciągłej oceny uczniów w ramach kursów/przedmiotów, które sami wybierają, pozwalają uniknąć tworzenia "fachowców we wszystkim".

Nauka poprzez działanie

Edukacja to coś więcej niż uczenie się na pamięć faktów i informacji. Nowoczesne podejścia do uczenia się priorytetowo traktują działanie, dzięki czemu uczniowie uczą się w bardziej praktyczny, praktyczny sposób. Co więcej, kilka rozwiązań związanych z Internetem Rzeczy

(IoT) i chmurą umożliwiają uczniom przeprowadzanie symulacji, do których mają dostęp poza siedzibą, wykraczając poza salę wykładową.

Sprzyja to bardziej wszechstronnemu środowisku uczenia się, w którym uczniowie nabywają biegłość w posługiwaniu się opartymi na faktach informacjami, a także rozwiązywaniu problemów, współpracy i pracy zespołowej, dzięki czemu dowiadują się więcej o życiu niż gdziekolwiek indziej.

Cyfrowe uczenie się – innowacje w technologiach edukacyjnych

Liczne przełomowe innowacje w technologiach edukacyjnych rozpoczynają nową erę nauczania zdalnego. Rozwiązania te poprawiają ogólne wrażenia uczniów, zapewniając jednocześnie nauczycielom solidne i skalowalne systemy z prostą, uporządkowaną infrastrukturą. Obniżają koszty zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli, sprawiają, że proces jest płynny, poszerzają dostęp i zwiększają dokładność oceny.

Systemy zarządzania nauką

Korzystając z chmury, systemy zarządzania nauczaniem (LMS) służą do tworzenia, przechowywania i dystrybucji materiałów edukacyjnych. Eliminując fizyczne granice, LMS pozwala uczniom i nauczycielom pozostać w kontakcie przez cały czas, zapewniając natychmiastową informację zwrotną. Co więcej, integrując zautomatyzowane chatboty edukacyjne, systemy takie mogą również umożliwiać bezproblemowe odpowiadanie na pytania.

Aplikacje edukacyjne

Choć brak przystępności cenowej powstrzymuje wiele osób od uczęszczania do szkół, aplikacje edukacyjne są w większości bezpłatne lub mają znacznie niższe koszty ogólne. Umożliwia to instytucjom i organizacjom dotarcie do szerszej bazy uczniów, a także uczynienie edukacji bardziej wciągającą i interaktywną za pomocą grywalizacji i nie tylko. Ponadto umożliwiają personalizację krzywej uczenia się, a także zapewniają analizy umożliwiające dokładną ocenę.

Urządzenia elektroniczne

Dzięki aktywnemu i ciągłemu śledzeniu postępów ucznia oraz płynnemu przesyłaniu danych do nauczyciela, gadżety elektroniczne zwiększają produktywność w sektorze edukacyjnym. Co więcej, zgromadzone dane można wykorzystać do badań z zakresu pedagogiki edukacyjnej, zachowań związanych z uczeniem się, neurologii i nie tylko.

Inteligentne wyświetlacze

Dzięki hybrydowemu systemowi, który wykorzystuje do nauki zarówno metody internetowe, jak i stacjonarne, interaktywne wyświetlacze zapewniają, że uczniowie osiągają optymalne wyniki również w fizycznych klasach. Można je wykorzystać do włączenia ciekawostek, quizów, łamigłówek, nie tylko do codziennego programu nauczania.

Tradycyjne metody uczenia się mają wady, co prowadzi do powszechnego wycofywania się i porzucania nauki wśród uczniów. Obecnie, zmuszeni do zachowania dystansu społecznego w związku z pandemią Covid-19, uczniowie i nauczyciele w dużym stopniu polegają na nauczaniu zdalnym. Oczekuje się, że trend ten utrzyma się nawet po ustąpieniu pandemii.

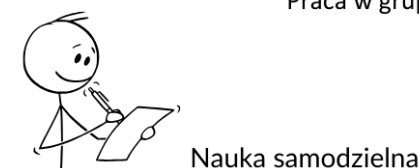
Definicja i zajęcie się trzema dynamikami uczenia się

Cyfryzacja to nasza nowa rzeczywistość. Rozprzestrzenia się na cały świat, a wykorzystanie urządzeń szybko rośnie, czy to w krajach bogatych, czy biednych. Edukacja wpisuje się w ten trend, dostarczając wiedzę tym, którzy będą kształtować przyszłość i którzy już teraz korzystają ze znacznie większej liczby narzędzi cyfrowych niż poprzednie pokolenie. Nauczanie zintegrowane (blended learning) było odpowiedzią na wezwanie do zmian. Uczenie się za pomocą środków cyfrowych uważane jest za nowy trend. Jednak rozwijało się ono od czasu pojawienia się pierwszych komputerów osobistych w placówkach oświatowych: już w latach 70. nauczyciele szukali możliwości zapewnienia dostępu do edukacji bardziej zróżnicowanej publiczności za pomocą coraz bardziej zróżnicowanych narzędzi. To, czego teraz jesteśmy świadkami, to stary trend, który powoli rozwijał się przez ostatnie 50 lat, ale stał się naszą nową normalnością, odkąd ostatnia pandemia Covid wypchnęła ludzką dala od naszej strefy komfortu. Kryzysy jednak nie tworzą nowej rzeczywistości, a jedynie przyspieszają procesy, które już rozwijamy lub grzebią te, które już spowalniają.

Blended learning to strategia edukacyjna, która łączy w sobie wiele metod nauczania, aby służyć celowi edukacji i wzmacniać efekt uczenia się⁵.

Świetne nauczanie mieszane opiera się na fachowym, indywidualnym nauczaniu. Zasadniczo uczenie się obejmuje dwa typy interakcji: interakcję z treścią i interakcję interpersonalną. Ta interakcja może odbywać się w obu formatach: offline, w klasie i wirtualnie, za pośrednictwem narzędzi online. Synchronicznie lub asynchronicznie. Może odbywać się w różnych kontekstach: w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez kształcenie nieformalne.

Metody mieszane

⁵ Definicja ta została opracowana przez grupę autorów niniejszej publikacji na potrzeby projektu.

Innowacyjność podejścia/definicji MasterPeace polega na połączeniu nie tylko nauczania online i tradycyjnego, ale także projektowaniu nowych doświadczeń i tworzeniu kursu, który łączy najlepsze ze wszystkich technik nauczania.

Online – nie oznacza wtórnie czy mniej efektywnie, jest bardziej elastyczne, zindywidualizowane i powiązane ze współczesnymi realiami. Tradycyjny – nie oznacza staroświecki lub stereotypowy, zamiast tego motywuje poprzez interakcje międzyludzkie i jest spersonalizowany z nauczycielem pełniącym rolę trenera.

W naszym projekcie edukacyjnym łączymy to, co najlepsze z dwóch światów:

OFFLINE	ONLINE
• Pełna interakcja międzyludzka (głos, mowa ciała)• Socializacja• Doświadczenia na żywo: zaangażowane wszystkie 5 zmysłów	• Elastyczny, oszczędza czas: na żądanie, mobilny, we własnym tempie• Motywowanie: innowacyjne, wysokiej jakości materiały multimedialne, odpowiednie dla młodych ludzi

Metodologie wdrażania Blended Learning

1. Rotacja stanowiskami

Nauczanie zintegrowane typu rotacja stanowiskami to model, który umożliwia uczniom rotację między stanowiskami według ustalonego harmonogramu, przy czym co najmniej jedno ze stanowisk jest stacją do nauki online. Model ten jest najbardziej powszechny w szkołach podstawowych, ponieważ nauczyciele są już zaznajomieni z rotacją w centrum i na stanowiskach. Charakteryzuje się przede wszystkim ustalonym harmonogramem, który kieruje „mieszaniem”.

2. Rotacja laboratoryjna

Model rotacji laboratoryjna w nauczaniu zintegrowanym, podobny do rotacji stanowiskami, umożliwia uczniom rotację między stanowiskami w dedykowanej pracowni komputerowej według ustalonego harmonogramu, co pozwala na elastyczne ustalenia harmonogramu z nauczycielami, umożliwiając szkołom korzystanie z istniejących laboratoriów komputerowych. Charakteryzuje się przede wszystkim: nowym sposobem wykorzystania szkolnych pracowni komputerowych.

3. „Odwrócona klasa”

Być może najbardziej znana wersja nauczania zintegrowanego, „odwrócona klasa”, to taka, w której uczniowie zapoznają się z treściami w domu i ćwiczą pracę nad nimi w szkole, przy wsparciu nauczyciela i/lub rówieśników. W ten sposób tradycyjne role w każdej przestrzeni ulegają „odwróceniu”. Charakteryzuje się przede wszystkim: zachowaniem tradycyjnych form uczenia się w nowych kontekstach (tj. nauka w szkole i nauka w domu)

4. Zdalne nauczanie zintegrowane (znane również jako wzbogacone wirtualnie)

W ramach wzbogaconego wirtualnego nauczania zintegrowanego uczeń koncentruje się na ukończeniu zajęć online, a z nauczycielem spotyka się jedynie sporadycznie lub w razie potrzeby. Podejście to różni się od modelu odwróconej klasy pod względem równowagi czasu nauczania online i bezpośredniego. W modelu nauczania zintegrowanego wzbogaconego wirtualnie uczniowie nie uczą się codziennie od nauczyciela twarzą w twarz, ale w „odwróconym” otoczeniu. Charakteryzuje się on przede wszystkim tym, że studenci odrabiają lekcje całkowicie na odległość i niezależnie.

5. Elastyczne uczenie zintegrowane

„Elastyczny” zaliczany jest do rodzajów nauczania mieszanego i jego model to taki, w którym kurs lub przedmiot, w którym nauka online stanowi podstawę nauki uczniów, nawet jeśli czasami kieruje uczniów do zajęć offline. Studenci poruszają się pomiędzy formami nauki według indywidualnie dostosowanego, płynnego harmonogramu. Rekordowy nauczyciel jest na miejscu, a uczniowie uczą się głównie stacjonarnie, z wyjątkiem zadań domowych. Nauczyciel zapewnia wsparcie bezpośrednie, elastyczne i adaptacyjne, w zależności od potrzeb, poprzez zajęcia takie jak nauczanie w małych grupach, projekty grupowe i korepetycje indywidualne.

Charakteryzuje się przede wszystkim: wszechstronnością w celu zaspokojenia potrzeb różnorodnych formalnych i nieformalnych procesów uczenia się (szkoły, organizacje, nauczanie w domu itp.)

6. Rotacja indywidualna w Uczeniu zintegrowanym

Model Indywidualnej Rotacji pozwala uczniom na zmianę stanowisk, ale według indywidualnych harmonogramów ustalonych przez nauczyciela lub algorytm oprogramowania. W odróżnieniu od innych modeli rotacji, uczniowie nie muszą koniecznie zmieniać się na każdym stanowisku; rotują tylko do działań zaplanowanych na ich planach zajęć.

Charakteryzuje się przede wszystkim: personalizacją nauki uczniów, określoną przez indywidualne harmonogramy, które dają szansę lepiej zaspokoić potrzeby każdego ucznia

7. Nauczanie zintegrowane oparte na projektach

Blended learning oparte na projektach to model, w którym uczeń wykorzystuje zarówno naukę online – w formie kursów lub samodzielnego dostępu – jak i bezpośrednio instrukcje i współpracę w celu projektowania, powtarzania i publikowania zadań edukacyjnych opartych na projektach, produktach i powiązany obiektów.

Charakteryzuje się przede wszystkim: wykorzystaniem zasobów internetowych do wspierania uczenia się metodą projektów

8. Samodzielne nauczanie zintegrowane

W ramach samodzielnego kształcenia mieszanego uczniowie korzystają z połączenia nauczania online i zajęć twarzą w twarz, aby samodzielnie kierować swoimi spersonalizowanymi badaniami, osiągać formalne cele uczenia się, łączyć się z mentorami fizycznie i cyfrowo itp. Ponieważ nauka odbywa się samodzielnie, rola „nauki online” i fizycznie obecnych nauczycieli zmienia się i nie ma formalnych kursów online do ukończenia.

W przypadku samodzielnego uczenia się zintegrowanego jednym z wyzwań dla nauczycieli jest możliwość oceny powodzenia procesu uczenia się nie cofając jego uwierzytelnienia.

Dla uczniów wyzwaniem jest poszukiwanie modeli produktów, procesów i potencjału, które mogą zapewnić iskrę podtrzymującą proces uczenia się, a jednocześnie zachować wystarczającą samoświadomość, aby wiedzieć, co działa i dlaczego, oraz kiedy wprowadzać odpowiednie zmiany. Niektórzy uczniowie potrzebują bardzo niewiele, aby się rozwijać, podczas gdy inni potrzebują wsparcia na bardzo jasnych wytycznych, którymi mogą się kierować, zachowując autonomię i samokrytykę.

Charakteryzuje się przede wszystkim: wymianą tradycyjnej pracy akademickiej na dociekanie skoncentrowane na studencie

9. Nauczanie zintegrowane Zewnątrz-wewnątrz

W przypadku nauczania mieszanego Wewnątrz-zewnątrz doświadczenia mają się „zakończyć” lub „zamknąć” poza fizyczną salą lekcyjną, ale nadal wymagają unikalnych zalet przestrzeni fizycznej i cyfrowej i korzystają z nich.

Zarówno w modelu Zewnątrz-wewnątrz and Wewnątrz-zewnątrz, charakter „nauki online” jest mniej istotny niż skupienie się na platformach, przestrzeniach, ludziach i możliwościach poza murami szkoły. (Elementami „online” mogą być samodzielne dociekanie i/lub formalne kursy i programy nauczania w trybie e-learningowym.)

Ponieważ wzorzec uczenia się jest „zewnątrzny”, kształcenie zintegrowane oparte na projektach jest doskonałym przykładem modelu uczenia się od wewnątrz.

Podobnie jak w przypadku nauczania mieszanego Zewnątrz-wewnątrz, istnieje potrzeba fachowego doradztwa, informacji zwrotnej na temat uczenia się, nauczania treści oraz wsparcia psychologicznego i moralnego wynikającego z codziennych interakcji twarzą w twarz.

Jeśli jest dobrze zaprojektowany, każdy z trzech „obszarów” wykorzystuje swoje mocne strony i uzupełnia pozostałe dwa. Charakteryzuje się przede wszystkim: przemieszczaniem się uczniów pomiędzy przestrzenią cyfrową i fizyczną

10. Nauczanie zintegrowane Zewnątrz-wewnątrz

W przypadku nauczania mieszanego Zewnątrz-wewnątrz planuje się, że doświadczenia „rozpoczynają się” w pozaakademickim środowisku fizycznym i cyfrowym, z których uczniowie korzystają na co dzień, a kończą się w klasie.

Może to oznaczać tradycyjne oceny i formularze oceny lub mniej tradycyjne nauczanie i uczenie się, które po prostu wykorzystuje klasę jako „platformę” publikacji „o obiegu zamkniętym” – bezpieczną przestrzeń do dzielenia się, bycia kreatywnym, współpracy oraz przekazywania i otrzymywania informacji zwrotnych, które rozwijają pracę studencką.

Dobrze zaprojektowany, każdy z trzech „obszarów” wykorzystuje swoje mocne strony i uzupełnia pozostałe dwa. Chociaż model ten opiera się na Zewnątrz-wewnątrz”, w odróżnieniu od zdalnego nauczania zintegrowanego, nadal istnieje potrzeba wskazówek, nauczania i wsparcia w ramach codziennych interakcji twarzą w twarz. Charakteryzuje się przede wszystkim: przemieszczaniem się studentów pomiędzy przestrzenią cyfrową i fizyczną; potencjalną autentycznością prac studenckich

11. Uzupełniające nauczanie zintegrowane

W tym modelu uczniowie wykonują albo pracę całkowicie online, aby uzupełnić codzienną naukę twarzą w twarz, albo naukę całkowicie twarzą w twarz, aby uzupełnić wiedzę zdobytą podczas kursów i zajęć online. Najważniejszą ideą jest tutaj uzupełnianie – najważniejsze cele uczenia się są osiągnięte całkowicie w jednej przestrzeni, podczas gdy „przeciwna” przestrzeń zapewnia uczniowi określone uzupełniające doświadczenia, których druga przestrzeń nie zapewniła lub nie mogła zapewnić.

12. Nauczanie zintegrowane oparte na mistrzostwie

Uczniowie na zmianę uczą się online i stacjonarnie (zajęcia, oceny, projekty itp.) w zależności od osiągnięcia celów uczenia się opartych na opanowaniu umiejętności.

Projekt oceny ma kluczowe znaczenie w każdym doświadczeniu edukacyjnym opartym na mistrzostwie; umiejętność korzystania z narzędzi oceny bezpośredniej i cyfrowej jest albo potężna, albo „skomplikowana”, w zależności od sposobu myślenia projektanta nauczania.

Nauczanie zintegrowane w naukach społecznych i obywatelstwie

Celem projektu **ACT! as a Doughnut** jest doprowadzenie uczniów do etapu projektów społecznych poprzez wykorzystanie kreatywności: różnych form sztuki, muzyki. Ucząc się, jak rozpocząć projekt i zarządzać nim, uczniowie zdają sobie sprawę, że aktywne obywatelstwo oznacza odkrywanie i wykorzystywanie własnych talentów do działań mających znaczenie społeczne.

Nauki społeczne to dziedzina zajmująca się ludzkimi zachowaniami, relacjami, zasobami i instytucjami. Do nauk społecznych zalicza się zwykle antropologię, socjologię, psychologię, nauki polityczne i ekonomię. Szersza definicja dodaje do tej listy historię, geografie społeczną i językoznawstwo. Większość z tych szczegółowych zagadnień z zakresu nauk społecznych jest nauczana w szkołach w ramach takich przedmiotów, jak geografia, antropologia, ekonomia, historia, socjologia, nauki polityczne i wiedza o społeczeństwie. Różne szkoły w Europie włączają większość tych przedmiotów do swoich programów nauczania.

Wykorzystanie sztuki poszerza wiedzę uczniów, zapewniając kontekst – często namacalny produkt lub działanie, które następnie łączy ich z treścią nauczania w rzeczywisty, wyraźny i odpowiedni sposób. Uczniowie mogą wykorzystać sztukę jako alternatywną ścieżkę do zademonstrowania, w jaki sposób nadają sens pojęciom, słownictwu i treściom w naukach społecznych.

Włączanie technologii informatycznych do zajęć dydaktycznych i edukacyjnych w szkole stało się obecnie koniecznością aby przygotować uczniów do stawienia czoła zglobalizowanemu światu skupionemu na technologiach informacyjnych. Technologia jest częścią życia i dlatego musi stanowić część edukacji.

Niemniej jednak sama treść przedmiotu i brak kontaktu studentów z technologią informacyjną w nurcie nauk społecznych stały się dwiema głównymi przeszkodami w osiągnięciu tego celu. Dlatego też we wprowadzaniu praktyk nauczania zintegrowanego do nauk społecznych należy uwzględniać wartościowość treści przedmiotowych, a także zdolność uczniów do angażowania się w takie zajęcia.

Zalecenia dotyczące korzystania z podręcznika i organizacji szkoleń dla nauczycieli i trenerów młodzieży

Podręcznik ten powstał z myślą o rozpowszechnianiu wiedzy i łatwym jej pomnażaniu. Szkolenie może być organizowane w różnych realiach i dostosowane do lokalnych potrzeb, ale może też stanowić inspirację do podobnych działań.

Szkolenie powinno opierać się na zasadach i metodach edukacji pozaformalnej. Składa się z interaktywnych metod odpowiadających potrzebom edukacyjnym uczestników, w tym: wkładu teoretycznego, zajęć indywidualnych i grupowych, wyzwań grupowych, prezentacji, odgrywania ról, studiów przypadków, dyskusji i innych metod.

Aby wdrożyć wysokiej jakości kurs szkoleniowy oparty na tym podręczniku i osiągnąć założone efekty uczenia się, konieczne jest zorganizowanie wysokiej jakości środowiska uczenia się dla uczestników. Należy to przeprowadzić w trzech następujących krokach:

Krok 1. Przed szkoleniem

Upewnij się, że uczestnicy otrzymali wszystkie istotne informacje dotyczące swojego udziału (formularz zgłoszeniowy, pakiet informacyjny, instrukcje dotyczące bezpieczeństwa i higieny). Warto poprosić uczestników o wyrażenie w formularzu zgłoszeniowym motywacji do udziału w szkoleniu i wybrać ich (w razie potrzeby) na podstawie ich motywacji.

Kierownicy projektów i organizacje wysyłające muszą odbyć sesje przygotowawcze z uczestnikami. Należy przedstawić im cel szkolenia i jego wygląd oraz przygotować ich, jeśli zajdzie taka potrzeba, na różnych poziomach: językowym, kulturowym lub emocjonalnym. W razie potrzeby uczestnicy powinni również otrzymać wsparcie techniczne (np. pomoc przy rezerwacji biletów podróży lub zakwaterowania w przypadku szkolenia międzynarodowego). Dla niektórych może to być pierwszy udział w tego rodzaju szkoleniu, dlatego dobrym pomysłem może być wprowadzenie ich w ramy edukacji pozaformalnej.

Poinformuj uczestników o tematach badań lub prezentacji, które należy przygotować przed rozpoczęciem szkolenia, aby zapewnić skuteczną realizację sesji wymagających wcześniejszego przygotowania. Przed kursem uczestnicy powinni rozumieć sytuację w zakresie gotowości cyfrowej i nauczania zintegrowanego w swoich lokalnych społecznościach i krajach, aby móc uczestniczyć w warsztatach i sesjach plenarnych poświęconych temu tematowi. Obejmuje to również zrozumienie lokalnych wyzwań, przed którymi stoją nauczyciele, gdy omawiają te tematy.

W przypadku szkolenia transnarodowego organizacje wysyłające powinny przygotować uczestników do pracy i funkcjonowania w środowisku międzykulturowym, gdyż będą dysponować informacjami o innych organizacjach wysyłających i ich krajach, a także o profilu uczestników. Ponadto oczekuje się, że uczestnicy przyniosą na szkolenie w celach wymiany materiały na temat organizacji wysyłających i gotowości cyfrowej oraz połączą z nimi naukę w swoim regionie. Dodatkowo organizacje wysyłające powinny zadbać o to, aby uczestnicy posiadali wszystkie niezbędne broszury, aktualne informacje o projektach lokalnych i międzynarodowych, linki do stron internetowych oraz dane kontaktowe organizacji. Jeśli uczestnicy chcą i jeśli pozwalają na to lokalne przepisy w obiektach szkoleniowych, dobrze byłoby zabrać ze sobą trochę lokalnego jedzenia lub napojów, aby podzielić się z innymi w ramach wymiany międzykulturowej.

Krok 2. Podczas szkolenia

Działania szkoleniowe zaplanowane w tym podręczniku zostały opracowane przez trenerów i ekspertów w dziedzinie edukacji, w tym mieszanej, nauk społecznych i obywatelstwa. Polecane są nauczycielom, trenerom, coachom zajmującym się edukacją formalną i pozaformalną oraz pracą z młodzieżą, którzy chcą zdobyć wiedzę na temat gotowości cyfrowej i metodologii blended learning. Pamiętaj, aby wziąć pod uwagę różnicę w poziomie wiedzy w grupie, która może mieć wpływ na dynamikę grupy i proces uczenia się. Dlatego dopasuj zadania na sesjach do potrzeb i poziomu grupy. W podręczniku zawarto także uwagi, kiedy takie korekty są wskazane.

Ewaluacja nauki jest ważną częścią każdego szkolenia. Potwierdza to także ten podręcznik. Na początku szkolenia uczestnicy powinni zapoznać się z certyfikatem Youthpass lub inną formą ewaluacji. Uczestnicy muszą zrozumieć wagę autorefleksji jako istotnej części procesu uczenia się. Dlatego zaleca się, aby uczestnicy otrzymali dziennik nauki lub inne funkcjonalne narzędzie, w którym będą mogli zapisywać swoje przemyślenia i uwagi podczas szkolenia. Motywuj uczestników do wyznaczania celów uczenia się i zastanawiania się nad nimi w trakcie i po szkoleniu.

Upewnij się, że na koniec każdego dnia szkoleniowego jest wystarczająco dużo czasu na refleksję i informację zwrotną. W podręczniku działania związane z refleksją są wstępnie zaprojektowane. Proces ten może być zorganizowany na różne sposoby: w parach lub mniejszych grupach. Poproś uczestników, aby odpowiedzieli na różne pytania, np.: Jak minął Ci ten dzień? Czego się o sobie dowiedziałeś? Jakie kompetencje udoskonaliłeś? Jak mogę być bardziej proaktywny, aby uczyć się jeszcze więcej? Sposób zorganizowania procesu codziennej refleksji zależy od trenerów i facylitatorów, którzy będą prowadzić ten kurs. Chociaż sesje refleksyjne w ramach kursu są obowiązkowym atrybutem zapewniającym jakość realizacji szkolenia zgodnie z tym podręcznikiem.

Krok 3. Po szkoleniu

Proces uczenia się nie kończy się dla uczestników wraz z zakończeniem samego szkolenia. W celu oceny długoterminowego wpływu szkolenia na uczestników i innych beneficjentów zaleca się zorganizowanie oceny końcowej kilka miesięcy po szkoleniu. Pozytywny efekt będzie mieć także otwarte zapytanie uczestników o sugestie i możliwe ulepszenia przyszłych działań szkoleniowych oraz zaproszenie ich do podzielenia się swoją wizją dotyczącą realizacji podobnego szkolenia.

W przypadku, gdy uczestnicy będą zobowiązani do podjęcia dalszych działań z nauczycielami, trenerami lub trenerami młodzieżowymi w swoich społecznościach lokalnych, należy zaoferować im wsparcie w realizacji tych działań oraz analizie ich postępów i wyników. Zaleca się poproszenie uczestników o wypełnienie formularza informacji zwrotnej po przeprowadzeniu działań uzupełniających.

Część 2

MATERIAŁY DO PROGRAMU EDUKACJI NIEFORMALNEJ

Przegląd programu NFE - ACT! As a Doughnut

Wprowadzenie

MasterPeace to międzynarodowy ruch pokojowy działający w ponad 40 krajach. Jako MasterPeace wyobrażamy sobie świat, w którym każdy wykorzystuje swój talent na rzecz włączającego i zrównoważonego świata. Robimy to poprzez mobilizację talentów na rzecz zrównoważonej przyszłości pozbawionej konfliktów; tworzenie dla nich perspektyw poprzez wykorzystanie miękkiej siły (sztuka, sport, zabawa) do angażowania się, dialogu do nawiązywania kontaktu i szkoleń wzmacniających.

Opracowaliśmy nowy program edukacji pozaformalnej (NFE) o nazwie ACT! as a Doughnut. Program ten opiera się na Ekonomii Obwarzanka Kate Raworth: tworzeniu społeczeństwa włączającego społecznie w granicach naszej planety. Spójrz na obrazek po prawej stronie. Gdzie "ACT!" (DZIAŁAJ) oznacza "Artists Create Together" - „Artyści tworzą razem”, ponieważ wierzymy, że każdy ma talent i w tym sensie jest artystą. "ACT!" oznacza także „działanie”, ponieważ wierzymy, że wszyscy musimy podjąć działania, aby rozwiązać nasze problemy. Nie możemy się doczekać, aż rządy i dyplomaci rozwiążą problemy za nas.

Potrzeba analizy

XXI wiek jest pełen złożonych wyzwań społecznych. Wyzwania te mają wiele aspektów: nie ograniczają się do pokoleń czy kontynentów i nie można ich rozwiązać z jednej perspektywy. Istnieją na przykład wyzwania związane z rosnącą przepaścią między bogatymi i biednymi, terroryzmem, zmianami klimatycznymi, przepływami migracyjnymi, spadkiem zaufania do rządu i polityki, globalnymi problemami zdrowotnymi, zmniejszającą się różnorodnością biologiczną itp. Jesteśmy wspólnie odpowiedzialni za rozwiązanie tych problemu.

Rozwiązanie złożonych wyzwań społecznych wymaga nowego sposobu nauczania, w którym młodzi ludzie zdobywają wiedzę, wgląd, umiejętności i postawy, dzięki którym będą mogli stworzyć dobre życie dla siebie, innych i świata. Teraz i w przyszłości. I gdzie inspirują również dorosłych do podjęcia działań. Pomyśl o umiejętnościach myślenia systemowego i uczeniu się przez doświadczenie: młodzi ludzie pracują nad bieżącymi problemami z „prawdziwego” świata, gdzie uczą się, co robić, gdy nie wiedzą, co robić. Stosowanie idei Ekonomii Obwarzanka: stworzenie społeczeństwa/gospodarki włączającej społecznie w granicach naszej planety. Oraz wykorzystanie muzyki, sztuki, sportu i zabawy do pobudzania

wyobraźni i tworzenia zaangażowania. Innowacyjne metody, które ogranicza tylko to, że w ogóle nie są uwzględnione w obecnym systemie edukacji.

Nie możemy sobie pozwolić na utratę potencjału młodych ludzi. Potrzebujemy ich do działania, aby pomóc w rozwiązaniu obecnych wyzwań. Każdy jest utalentowany i ma obowiązek wnieść cenny wkład. Nieważne jak mały czy duży. Każde działanie się liczy. Co więcej, od naszych lokalnych zespołów słyszymy, że młodzież jest sfrustrowana sposobem organizacji wydarzeń (przez dorosłych) i nie ma poczucia, że może na to wpłynąć. Dorosli/decydenci ich nie słuchają. Oferując program, w ramach którego pomagamy młodym ludziom sprawić, by ich głos został usłyszany i uczymy ich, jak dokonać (pozytywnej) zmiany, wychodzimy naprzeciw ich potrzebie wywierania wpływu.

Ponieważ szkoła jest miejscem, w którym młodzi ludzie mogą nauczyć się, jak wносить swój wkład w życie społeczeństwa, ten program szkoleniowy jest oferowany przez szkoły uczniom w wieku od 15 do 19 lat. Niezależnie od tego, czy odbywa się to w godzinach lekcyjnych (nauczanie formalne czy pozaformalne), czy później. Jednocześnie włączamy nauczycieli i osoby pracujące z młodzieżą do naszego programu opartego na podejściu „szkolenie trenera”, aby zagwarantować rozpowszechnianie informacji w szkołach bez naszego zaangażowania.

Program jest finansowany przez Unię Europejską (Erasmus+) i bierze w nim udział łącznie pięć naszych lokalnych zespołów/partnerów („Kluby MasterPeace”) z Niemiec, Rumunii, Słowacji, Polski i Holandii.

Cel główny

Zwiększenie pozytywnego i aktywnego uczestnictwa młodych ludzi, aby stworzyć zrównoważoną przyszłość w ich społeczności lokalnej w oparciu o wspólne (UE) wartości → przekształcenie miasta w „kwitnące” miejsce.

Cele dodatkowe

Wyszkolić nauczycieli w dziedzinie nauk społecznych/obywatelstwa w zakresie:

Ich kluczowych kompetencji w zakresie angażowania i łączenia młodych ludzi za pomocą kreatywności, sztuki i siły wyobraźni;

Ich kompetencji w zakresie nauczania uczniów na temat włączenia społecznego w granicach naszej planety;

Ich umiejętności dydaktycznych i edukacyjnych dzięki nauczaniu zintegrowanemu utrzymują to jako „nową normalność”.

Angażowanie i rzucenie uczniom wyzwania (30% z mniejszości) do rozpoczęcia projektów społecznych na rzecz włączenia społecznego z wykorzystaniem teorii Obwarzanka i przekazywania informacji zwrotnych jako współtwórców innowacji w nowych formatach edukacyjnych.

Zbudowanie ekosystemu ze studentami jako akceleratorami we współtworzeniu zrównoważonych zmian ze społecznością i samorządem lokalnym.

Opis etapów „cyklu podróży”

1. **Śnimy** - uczestnicy dowiadują się, czego potrzebuje świat oraz w jaki sposób mogą i chcą przyczynić się do wprowadzenia pozytywnych zmian. Uczestnicy pracują nad swoim rozwojem osobistym. Pracują nad lepszym zrozumieniem siebie i swoich wartości. Pracują nad poczuciem własnej wartości i świadomością, że są utalentowani i mogą mieć (pozytywny) wpływ na innych i świat. Dowiadują się, czego potrzebuje świat (lokalnie i globalnie) oraz jak pilne są stojące przed nim wyzwania. Uczą się (kreatywnie) wyrażać swoje myśli i opinie. Jest to kluczowy krok w zaangażowaniu tych, którzy czują się wykluczeni i którzy nigdy nie uczestniczyli w pracy społecznej. Po tym etapie są otwarci na kolejny, w którym mogą działać jako aktywni obywatele i łączyć się z innymi.
2. **Planowanie** - uczestnicy badają, dokąd chcieliby się udać (np. obecną kontra pożądaną przyszłość w swojej społeczności) i dalej rozwijają swoje pomysły na pozytywne działania/zmiany. Łączą się z innymi interesariuszami, z którymi zwykle się nie spotykają, „jako równoprawni współtwórcy”, jak przedstawiciele rządu i biznesu. Uczą się, jak najlepiej wykorzystywać różne zasoby. Uczestnicy wypełniają swój plecak niezbędnymi umiejętnościami, aby przejść do kolejnego etapu swojej podróży.
3. **Organizowanie** - uczestnicy konkretyzują swoje pomysły/plany działania, dzielą zadania i zapewniają niezbędne wsparcie.
4. **Doświadczenie** - uczestnicy stają się aktywnymi obywatelami i przejmują odpowiedzialność za rozwiązywanie wyzwań (społecznych i środowiskowych) oraz wywieranie pozytywnego wpływu. Pilotują swoje pomysły w społeczności lokalnej. Żyją swoim marzeniem!
5. **Dzielenie się** - uczestnicy zastanawiają się i dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniami. Inspirują innych do DZIAŁAŃ! i rozpocząć kolejny cykl podróży. Faza rozpowszechniania projektu.

Sessions overview

Title Session	Stage	Description	Learning Goals	Tools	Duration hh:m m
1.Wprowadzenie	Śnimy	Aby przedstawić cele i przygotować program, stwórz bezpieczną przestrzeń do pracy na kolejne sesje. Zapoznanie uczestników z aktualnymi wyzwaniami (globalnymi i	1.1 Wiedza: znasz szczegóły programu NFE. 1.2 Wgląd: rozumiesz, czego się od Ciebie oczekuje w tym programie i dlaczego. 1.3 Umiejętność: potrafisz stwierdzić, jakie porozumienia zostały zawarte w celu bezpiecznej współpracy w nadchodzącym okresie. 1.4 Postawa: jesteś aktywny, ciekawi Cię treść programu, jesteś otwarty na naukę nowych rzeczy i dotrzymujesz ustaleń.	Kahoot! Quiz	01:30

Title Session	Stage	Description	Learning Goals	Tools	Duration hh:mm
		lokalnymi).			
2. Wartości	Śnimy	Wyznaczanie właściwych intencji i budowanie świadomości tego, co jest ważne dla uczestników. I powiązanie z wartościami krajowymi i unijnymi.	2.1 Wiedza: wyjaśniasz, czym są wartości. 2.2 Wgląd: rozumiesz, dlaczego wartości są ważne i jak wartości wpływają na zachowanie. 2.3 Wgląd: masz świadomość, że wartości różnią się w zależności od osoby i grupy. 2.4 Umiejętność: pokazujesz, które wartości są dla Ciebie najważniejsze i potrafisz wyjaśnić, dlaczego tak jest. 2.5 Postawa: wykazujesz zachowania zorientowane na wartości.	Gra o podstawowych wartościach	01:30
3. Sztuka dla zmian społecznych - Inspiracje	Śnimy	Uczestnicy formułują swoje marzenie o bardziej zrównoważonym świecie („kwirzące miasto”) i uczą się, jak twórczo wyrazić swoje marzenie. Poprowadzi ich w tym procesie profesjonalny artysta (np. graffiti czy rap). Ponadto zapoznają się z koncepcją Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz wyzwaniem globalnymi i lokalnymi oraz ich powiązaniem.	3.1 Wiedza: wiesz, czym są Cele Zrównoważonego Rozwoju. 3.2 Wiedza: wiesz, na jakich wartościach UE opierają się cele zrównoważonego rozwoju. 3.3 Wgląd: można wymienić najpilniejsze wyzwania globalne. 3.4 Umiejętność: łączysz wyzwania w kontekście lokalnym z problemami globalnymi i wartościami UE. 3.5 Umiejętność: twórczo wyrażasz swoją opinię/marzenie o bardziej zrównoważonym i sprawiedliwym społecznie świecie. I wyjaśniasz, w jaki sposób chcesz wnieść swój wkład. 3.6 Nastawienie: jesteś krytyczny i otwarty na badanie opcji. Łączysz swoje ustalenia ze swoimi podstawowymi wartościami.	Sztuka dla zmian społecznych (np. graffiti, poezja slamowa)	04:15
4. Talenty	Śnimy	Odkryj talenty swoje i innych uczestników. Talent to połączenie tego, co lubisz i w czym jesteś dobry.	4.1 Wiedza: wiesz, jaka kategoria talentów opiera się na teorii inteligencji wielorakiej. 4.2 Wgląd: rozumiesz, że każda osoba ma swój własny, niepowtarzalny talent. 4.3 Zdolność: wskazujesz, jakie są Twoje talenty. 4.4 Postawa: jesteś pewny siebie i zmotywowany do pracy nad rozwojem swojego talentu.	Quiz talentów	01:30

Title Session	Stage	Description	Learning Goals	Tools	Duration hh:mm
5. Dróżyna różnorodność	Planowanie	Zrozumienie, co składa się na wspaniały zespół (różnorodność i włączenie) oraz jak najlepiej wykorzystać umiejętności wszystkich osób, aby zwiększyć efektywność.	5.1 Wiedza: wiesz, jakie czynniki wpływają na sukces zespołu w oparciu o teorię współpracy włączającej. 5.2 Wgląd: zdajesz sobie sprawę, że zróżnicowany zespół prowadzi do lepszych wyników. 5.3 Umiejętność: tworzysz zespół na resztę programu w oparciu o różnorodność. 5.4 Postawa: Masz otwartą postawę wobec innych opinii i myśli i szanujesz je.	Gra z jabłkiem	01:30
6. Myślenie Systemowe	Planujemy	Zapoznaj się z narzędziami myślenia systemowego. Uczestnicy potrafią rozróżnić kwestie główne i poboczne.	6.1 Wiedza: znasz różne narzędzia myślenia systemowego. 6.2 Wiedza: wiesz, co robić, gdy nie wiesz, co robić. 6.3 Wgląd: rozumiesz, że wszystko jest ze sobą powiązane i że oddzielne części wpływają na siebie nawzajem i na kolektyw. 6.4 Umiejętność: potrafisz rozróżnić kwestie główne od pobocznych. 6.5 Umiejętność: potrafisz dotrzeć do sedna sytuacji/wyzwania, potrafisz dokonać wyboru i odpowiednio działać. Zgodnie z Twoimi osobistymi i zbiorowymi wartościami.	Wykresy zachowań w czasie Kręgi połączeń	03:00
7. Ekonomia Obwarzanka	Planujemy	Uczestnicy dowiadują się, że wszystko jest ze sobą powiązane i jak lokalne działanie może mieć globalny efekt. Uczą się, czym jest bezpieczna i sprawiedliwa przestrzeń dla ludzkości. Wybierają (lub są przydzieleni do) jeden z pięciu tematów Obwarzanka.	7.1 Wiedza: potrafisz wyjaśnić szeroko rozumianą ekonomię obwarzanka i jej pięć tematów. 7.2 Wgląd: możesz powiązać cele zrównoważonego rozwoju z ekonomią obwarzanka. 7.3 Wgląd: możesz określić, które globalne i/lub lokalne wyzwania są dla Ciebie ważne i dlaczego. 7.4 Umiejętności: Jako zespół wybrałeś jeden z pięciu tematów obwarzanka, o których chcesz dowiedzieć się więcej i w którym chcesz dokonać pozytywnej zmiany. W oparciu o priorytety, talenty i zainteresowania zespołu.	Wejście w obwarzanka Wiadomość wideo „klienta” (np. burmistrza). Rozwijanie obwarzanka	02:00
8. Umiejętność korzystania z	Planujemy	Uczestnicy uczą się, jak znaleźć i wybrać obiektywne informacje oraz	8.1 Wiedza: wiesz, gdzie możesz znaleźć wiarygodne informacje, potrafisz rozpoznać fałszywe wiadomości i nazwać różnicę między faktami a opiniami.		02:00

Title Session	Stage	Description	Learning Goals	Tools	Duration hh:mm
mediów		docenić znaczenie „prawdziwych wiadomości/informacji”.	8.2 Wgląd: rozumiesz znaczenie wiarygodnych informacji oraz rozumiesz negatywne skutki fałszywych wiadomości i to, jak stymulują one polaryzację. 8.3 Umiejętność: potrafisz znaleźć wiarygodne informacje i ocenić ich jakość. 8.4 Umiejętność: potrafisz dokonać świadomego wyboru, aby uniknąć rozpowszechniania fałszywych wiadomości i masz świadomość, w jaki sposób Twoje zachowanie/udostępnienie informacji może wpłynąć na innych.		
9. Dialog	Planujemy	Uczestnicy łączą się z innymi interesariuszami (w swojej społeczności lokalnej), aby poznać różne perspektywy i wzbogacić swój punkt widzenia.	9.1 Wiedza: wiesz, jak uczestniczyć w włączającym dialogu. 9.2 Wgląd: rozumiesz, dlaczego ważne jest słuchanie opinii innych. 9.3 Wgląd: rozumiesz kilka czynników, które wpływają na nasze poczucie wolności i że jest ono różne w zależności od osoby. 9.4 Umiejętność: potrafisz wzbogacić swój punkt widzenia, integrując mądrość innych, aby osiągnąć wspólne cele.	Gotująca się żaba - gra	02:00
10. Portret miasta	Planujemy	Aby lepiej zrozumieć problem(y). Metodologia Portretów Miasta > Badania z za biurka i kwestionariusze dla współobywateli (badania na ulicach)	10.1 Wiedza: wiesz, jak przeprowadzić analizę bieżącej sytuacji lokalnej, koncentrując się na jednym z pięciu tematów Obwarzanka, uwzględniając różne punkty widzenia. 10.2 Wgląd: możesz przeanalizować, które czynniki mają największy wpływ na poprawę obecnej sytuacji lokalnej w przypadku jednego z pięciu motywów Obwarzanka dla Twojego miasta. Biorąc pod uwagę różne aspekty systemu (lokalny vs globalny, indywidualny vs kolektywny itp.) 10.3 Umiejętność: potrafisz formułować porady dla decydentów dotyczące tego, co należy zmienić, aby poprawić obecną sytuację, biorąc pod uwagę różne aspekty systemu.	Rada 5x5 > manifest	06:00
11. Sztuka dla zmian społecznych	Organizujemy	Zdobywanie pomysłów na działania społeczne. Informacje pochodzące z sesji badawczych i	11.1 Wiedza: znasz różne części procesu tworzenia idei. 1 1.2 Wnikliwość: rozumiesz, w jaki sposób pomysły się rozchodzą i łączą.	Gra z jabłkiem	01:00

Title Session	Stage	Description	Learning Goals	Tools	Duration hh:mm
		rozmów. Rozbieżność i zbieżność.	11.3 Umiejętność: potrafisz wykorzystać proces tworzenia pomysłów wraz ze swoim zespołem, aby sformułować swój pomysł na pozytywną zmianę.		
12. Project Model Canvas	Organizujemy	Tworzyć planu realizacji swojego projektu/akcji społecznościowej. Narzędzie: Project Model Canvas (lub uproszczona wersja z Move).	12.1 Wiedza: wiesz, jak działa project model canvas. 12.2 Wgląd: umiesz wypełnić project model canvas dla swojego pomysłu na pozytywną zmianę. 12.3 Wgląd: umiesz przełożyć project model canvas na konkretne działania.	Project Model Canvas	02:00
13. Shark Tank	Organizujemy	Uczestnicy przygotowują i realizują prezentację projektu społecznego.	13.1 Wiedza: wiesz, czym jest Shark Tank i jak działa ten proces. 13.2 Wgląd: możesz przygotować własną prezentację na potrzeby Shark Tank w oparciu o siedem zasad perswazji Cialdiniego. 13.3 Umiejętność: potrafisz zaprezentować swój projekt i poprosić decydentów o wsparcie (finansowe)/wezwać do działania.	siedem zasad perswazji Cialdiniego, Project Model Canvas, Shark Tank	02:00
14. Projekty społeczne	Doświadczamy	Uczestnicy stają się aktywnymi obywatelami i przejmują odpowiedzialność za rozwiązywanie wyzwań (społecznych i środowiskowych) oraz wywieranie pozytywnego wpływu. Pilotują swoje pomysły w społeczności lokalnej. Żyją swoim marzeniem!	14.1 Umiejętność: potrafisz wykonać działania projektowe (zgodnie z założeniami modelu projektu) i pokazać, w jaki sposób możesz wywrzeć pozytywny wpływ.		Różny
15. Sztafety	Dzielimy się	Uczestnicy jednego miasta dzielą się spostrzeżeniami i doświadczeniami. Uczestnicy z innego miasta pełnią rolę doradców. Uczestnicy	15.1 Wiedza: wiesz, jak otrzymywać i dawać informację zwrotną. 15.2 Wgląd: rozumiesz, dlaczego informacja zwrotna jest ważna. 15.3 Umiejętność: potrafisz formułować i przekazywać innym informacje zwrotne oraz	Manifest Narzędzie do przesłania informacji zwrotnej	01:30 x 5 spotkań

Title Session	Stage	Description	Learning Goals	Tools	Duration hh:mm m
		z innych miast mogą dołączyć jako słuchacze. Uczą się od siebie nawzajem i doradzają sobie nawzajem (peer-to-peer). Jest to cenny wkład w dalszą poprawę ich porad i refleksji wobec decydentów/innych interesariuszy.	efektywnie wykorzystywać otrzymaną informację zwrotną do ulepszeń.		
16. Patrząc wstecz, patrząc w przyszłość	Dzielimy się	Ocena programu i dyskusja na temat pożądaných kolejnych kroków i tego, jak zaangażować w działania decydentów (wszystkich interesariuszy: nauczycieli, samorząd lokalny itp.)	16.1 Wiedza: wiesz, jak analizować informacje zwrotne i oceniać różne perspektywy. 16.2 Wgląd: zastanawiasz się nad swoją podróżą edukacyjną, aby zidentyfikować obszary wzrostu. 16.3 Umiejętność: wykorzystujesz informację zwrotną, aby ulepszyć i wzmocnić swoje wypowiedzi, tworzysz realistyczne plany łączące teorię z praktyką. 16.4 Postawa: cenisz informację zwrotną i autorefleksję i wykorzystujesz je do osobistego rozwoju.		01:00
17. Prezentacja Manifestu	Dzielimy się	Uczestnicy oficjalnie przekazują swoje rady/manifest „klientowi” (decydentowi/burmistrzowi) i uzyskują poparcie dla kolejnych kroków.			01:00

Warsztaty i rekomendacje

Program edukacji pozaformalnej MasterPeace „ACT! as a Doughnut” dostarcza przykładów dobrych praktyk wykorzystujących innowacyjne rozwiązania w kontekście braku dostępności zasobów cyfrowych lub bezpiecznych miejsc. Wszystkie materiały są dostosowane do minimalnych wymagań szkół w różnych krajach, program można realizować przy pomocy podstawowych narzędzi dostępnych w każdej klasie. Zapewniamy jednak maksymalną dostępność i wsparcie, aby zrealizować projekt na jak najlepszym poziomie. Wszystkie sesje projektu mogą być alternatywnie prowadzone w formacie zintegrowanym.

Materiały programowe NFE składają się ze szczegółowych planów siedemnastu sesji zawierających instrukcje krok po kroku dotyczące lekcji, materiały pomocnicze (ulotki dla uczestników i podręczniki dla nauczycieli), a także linki do specjalnie zaprojektowanych prezentacji dla każdej lekcji. Razem stanowią kompletny zestaw materiałów do prowadzenia programu. Jednakże, ponieważ te materiały mają charakter open source, nauczyciele i trenerzy mogą wykorzystywać je jako wytyczne i szablony w celu dostosowania programu do potrzeb uczniów oraz możliwości technicznych i innych szkół.

Ważna uwaga: internetowa wersja Podręcznika zawiera łącza do szczegółowych projektów sesji w celu zapewnienia użyteczności i zrównoważonego rozwoju. Wersja drukowana zawiera wszystkie sesje, załączniki i szablony prezentacji (ok. 250 stron).

Etap Śnimy

1. [Wprowadzenie](#)
2. [Wartości](#)
3. [Sztuka dla zmiany społecznej - Inspiracje](#)
4. [Talenty](#)

Etap planujemy

5. [Drużyna różnorodność](#)
6. [Myślenie systemowe](#)
7. [Ekonomia Obwarzanka](#)
8. [Umiejętność korzystania z mediów](#)
9. [Dialog](#)
10. [Portret miasta](#)

Etap organizujemy

11. [Sztuka dla zmiany społecznej - Ideacja](#)
12. [Project Model Canvas](#)
13. [Shark Tank](#)

Etap doświadczamy

14. [Projekty społeczne](#)

Etap dzielimy się

15. [Sztafety](#)
16. [Patrząc wstecz, patrząc w przyszłość](#)
17. [Manifest](#)